Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 1 август 1969 йил, жума ● № 177 (14.340). ● Баҳоси 2 тийин.

ДЎСТЛИК, ҚАРДОШЛИК КЎПРИГИ

ИЗВЕСТИЯ

Тошкентлик шоирлардан бири улуғ Волга дарёсини Россиянинг зангори белбоғи деб атади, бу ибора бугун ўзбек дўстларимизнинг ўзларига ҳам жуда ярашади. Горькийда, Қозонда, Ульяновскда Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадаси муваффақиятли ўтмоқда. Мамлакат маданий ҳаётидаги бу зўр воқеа коммунистик қурилиш тажрибаларини, халқларимизнинг маънавий дунёсини бойитувчи қардошлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш йилномасига ёзилган яна бир саҳифадир. Серқуёш Ўзбекистон маданият ва санъат арбобларининг ижодий ҳисоботлари В. И. Ленининнинг ҳаёти ва фаолияти билан боғланган жойларда ўтаётганлиги алоҳида аҳамият насб этади. Декаданинг якунловчи таронаси Москвада янграйди.

Бундай декадаларни, маданият фестивалларини, республикаларнинг ленинча фан кунларини мамлакатимизда ўтказиш яхши анъана бўлиб қолди. Бу анъана бундан 30 йил муқаддам зиёдроқ ҳаётимизнинг бутун тузуми, унинг интернационал моҳияти, Коммунистик партиянинг доно миллий сиёсати туфайли пайдо бўлган эди. Турли республикалар маданият, санъат, фан арбобларининг учрашиб туришлари, уларнинг халқ олдида ҳисоб беришлари маданий бойликларни тобора самаралироқ алмашиш учун кенг восита бўлиб қолмоқда, совет кишиларини ватанпарварлик, интернационализм руҳида тарбиялашнинг улуғ мақсадларига хизмат қилмоқда. Миллий маданиятларнинг бир-бирини бойитиши — ўзининг бутун чуқур моҳияти жиҳатидан ижодий, олижаноб ва прогрессив процессдир. Бу процесс миллий ижоддаги жамики талантли, ҳаётбахш, ёрқин нарсаларнинг ҳаммаси муштарак бўлиб қолишига, қардош маданиятларнинг маънавий интернационал бойлиги бўлиб қолишига ёрдам бермоқда. «Ҳар бир миллатнинг маданий хазинаси, дейилади КПСС Программасида, тобора интернационал тус олаётган ижод билан борган сари бойиб бормоқда». Шуни айтиш керакки, бу ўзига хос алоҳида хазинадир: Ундан қанча кўп бойлик олинса, бу хазина шунча қимматлироқ ва бойроқ бўлиб қолади.

Совет халқлари ўртасида маданий-бадиий алоқаларнинг ривожланиши ва чуқурлашуви давримизнинг энг муҳим аҳамиятга эга воқеаларидан бўлиб қолмоқда. Бу алоқалар социалистик ватанпарварлик ва пролетар интернационализми негизида ўзаро алоқаларнинг янада ривожланишига, прогрессив миллий анъаналарнинг янада бойишига хизмат қилмоқда. Халқларимизнинг маданиятидаги миллий ва интернационал хусусият мавҳум эмас, балки мутлақо конкрет тушунчадир. Ана шу икки ирмоқнинг бир-бирига туташиб кетганлиги ижод майдонида ажойиб самара бермоқда. Ўзаро алоқа, маданиятларнинг бир-бирига таъсири, ҳар бир халқнинг ижтимоий-сиёсий бирлиги ва умуман бутун жамиятнинг ижтимоий-сиёсий бирлиги асосида, уларнинг ғоявий-ижодий яқинлашувидан иборат ҳаётбахш жараённи кўрсатувчи кўпдан-кўп далилларни ҳаётнинг ўзи яққол намойиш қилмоқда. Бу тараққиётнинг социалистик табиатига эга бўлган миллий маданиятларнинг янги типдаги ўзаро муносабатидир. Ижтимоий-маданий тараққиётнинг мужассам коллектив тажрибаси шунинг учун ҳам қимматлики, у янги сифат ўзгаришларга олиб келмоқда, бундан илгари сира кўрилмаган натижалар бермоқда. Чинакам инсонпарвар, халқчил, маънавий пок истиқбол эгасини камол топтираётган маданиятни барпо этувчи социализмнинг тарихий новаторлиги мана шунда ўз ифодасини топгандир.

КПСС халқларимизнинг маданиятларини интернационал негизда мустаҳкамлашга, коммунистик жамиятнинг келажак ягона умумбашарият маданиятининг шаклланишига ёрдам берадиган жараёнларга ҳамиша эътибор бериб келмоқда. СССРда маданий қурилиш тажрибаси бу соҳада сарфланаётган куч-ғайрат нақадар самарали бўлаётганлигини яққол кўрсатиб турибди: миллий маданиятларнинг равнақи уларнинг интернационал бирлигини мустаҳкамламоқда, интернационал бирлик эса ўз навбатида миллий маданиятлар равнақига баракали таъсир қилмоқда. Ҳар бир республиканинг бошқа миллатлар тажрибаси билан бойиган маданияти ўзининг тор миллий доирасида чекланиб қолган вақтидаги даражасига нисбатан беқиёс бой, жозибали бўлмоқда. Социалистик маданиятларнинг ягона интернационал негизи жаҳон маданиятида бор бўлган жамики қимматли энг яхши нарсаларни ўзига сингдиришга, коммунистик ижтимоий эстетик идеалларни жаҳонда ёрқин пропаганда қилишга ҳаммадан кўра кўпроқ ёрдам бермоқда.

Ўзбекистонда шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятнинг барқ уриб ривож топаётганлиги бизда миллатларнинг, уларнинг маданиятларининг равнақ топиш тарихий жараёни, бир-бирига яқинлашиш ва бир-бирини бойитиш тарихий жараёни қанчалик кенг бораётганлигини намоён қиладиган ва ана шу юксак мақсадларга хизмат этадиган кўпдан-кўп мисоллардан биридир. Ўзбекистоннинг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданияти муштарак манфаатлар ва мақсадлар билан яшаётган ягона халқлар оиласи миллатлар ҳамдўстлиги туфайли, бутун совет жамиятининг ижтимоий-иқтисодий етуклиги туфайли вужудга келди, мустаҳкамланди ва мисли кўрилмаган юксакликларга кўтарилди. Рус халқи ва бошқа халқлар бирмаҳаллар қолоқ чекка ўлкада аслини олганда саноатни, қишлоқ хўжалигини янгидан вужудга келтириш, ишлаб чиқариш кучларини зўр бериб ривожлантиришда саҳийлик билан кўмаклашдилар. Совет республикаларининг бир-бирига ҳамиша ўзаро ёрдам кўрсатиши, уларнинг муштарак манфаатлари тўғрисида ғамхўрлик қилиши маданият соҳасида ҳам ҳаётимизнинг қонуни бўлиб қолди. Рус олимлари янги турмуш барпо этилаётган даврнинг дастлабки пайтидаёқ Тошкентда биринчи университетни ташкил этдилар. Бу университет миллий олимлар, мутахассислар, маданият ходимларини тайёрлаш макони бўлиб қолди. Ленининг Мирзачўлни ўзлаштириш тўғрисидаги машҳур декрети республиканинг маданий қиёфасини ўзгартиришда жуда катта роль ўйнади. Булар илгари ўтиб кетган кунларга оид фактлардир. Эндиликда Ўзбекистоннинг табиий офатдан зарар кўрган пойтахтини бутун мамлакат қураётганлигини ким билмайди, дейсиз! Бир-бири билан қон-қардош халқлар ўртасидаги янги муносабатларнинг моҳияти худди мана шу воқеада ўзининг муносиб ифодасини топди.

Дўстнинг кўмаги. Қон-қардошнинг мадади. Бундан кўп миллатли Ватанимиздаги барча халқлар баҳраманд бўлиб турибдилар. Яна шу Ўзбекистонни олиб кўринг. Унинг ҳозирги бойлиги — бахтиёр халқидир. Унинг бойлиги саноатнинг юздан ортиқроқ тармоғидан иборат 1200 йирик корхонадир. Унинг бойлиги уч миллионга яқин киши ўқиётган тўққиз мингта умумий таълим мактабларидир. Унинг бойлиги иккита университет, 36 институт, 156 техникум ва билим юртидир. Унинг бойлиги Фанлар академияси, 178 та илмий тадқиқот институтлари, 22 минг илмий ходимдир. Булардан 402 киши фан докторлари, 5,6 мингдан ортиқроқ киши фан кандидатларидир. Унинг бойлиги ўн беш театр, шу жумладан, иккита опера театри, киностудия, ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, архитекторларнинг йирик ташкилотларидир. Яна шундай маълумотларни келтириш ўринлидир! Ўзбекистон китоб маҳсулотлари чиқариш жиҳатидан мамлакатда учинчи ўринда туради.

Бу муваффақиятларнинг ҳаммасига Ўзбекистон ССР билан бошқа иттифоқдош республикалар ўртасида кундан-кунга кенгайиб ва мустаҳкамланиб бораётган иқтисодий ҳамда маданий алоқалар туфайли эришилди.

Мамлакатимиз жаҳоншумул тарихий воқеа — В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги арафасида турибди. Барча республикаларнинг халқлари ўзларининг маданият соҳасида мисли кўрилмаган парвозларини революция доҳийси, КПСС ва Совет давлатининг асосчиси номи билан ҳақли равишда боғлайдилар. Мамлакатимиз республикалари халқлари ўртасида маънавий бойлик ҳозир ҳар қачонгидан ҳам кўра кўпроқ баҳам кўрилмоқда. Масалан, яқиндагина Москвада Украина адабиёти ва санъати декадаси жуда катта муваффақият билан ўтди. Бу декаданинг улкан якунловчи концертида жаҳондаги коммунистик ва ишчи партиялар Кенгашининг иштирокчилари қатнашдилар. Кўпгина миллий драма ва музика театрларининг гастроллари бўлиб ўтди. Турли иттифоқдош республикалар маданият усталари бир-бирлари билан тез-тез учрашиб турадилар. Улар бир-бирларига шогирддир, бир-бирларига устоздирлар.

Ажойиб ўзбек шоираси Зулфиянинг мушоира тўғрисидаги жўшқин ва пурҳикмат шеърлари Волга дарёси устида жаранглаётганлигининг рамзий маъноси бор:

... Янги куй, янги ўй олиб
шоирлар,
Даврага келарди, келарди ҳамон.
Дилларни пайвандлар эди сатрлар,
Дўстлик, қардошликнинг
кўпригисимон.

Шоирона образни давом эттирамиз: Социалистик санъат, маданият бир-биридан асло ажралмас кўприкдир. Советлар мамлакатининг халқлари ҳамиша ғолиб дўстлик ва қардошликнинг буюк қонунлари асосида яшамоқдалар, янги ҳаёт қурмоқдалар ва янги кишини камолга етказмоқдалар, бутун жаҳон ўрнак олса арзигудек намуна кўрсатмоқдалар.

(29 июлдаги бош мақола).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев Лаос ватанпарварлик фронтининг шу фронт Марказий Комитети аъзоси Тяо Сук Вонг Сак бошчилигидаги делегациясини 30 июль куни қабул қилди. Делегация Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.

Делегация Лаос халқининг Америка империализми агрессиясига қарши одилона курашини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётганликлари учун КПССга, СССР ҳукуматига ва совет халқига чуқур миннатдорчилик изҳор қилди. Делегация Лаос халқи билан совет халқи ўртасида кун сайин мустаҳкамланиб бораётган қардошларча дўстлик Лаос ватанпарварларини курашга илҳомлантираётганлигини, пировардида ўзларининг ҳаққоний ишлари тантана қилажагига комил ишонч туғдираётганлигини таъкидлади.

Совет томонидан айтилдики, ўзининг интернационал бурчига содиқ КПСС, бутун совет халқи ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун кураш олиб бораётган Лаос ватанпарварлари тарафида қаттиқ туради ва Лаос ватанпарварлик фронтининг Лаосга қарши АҚШ агрессиясини тўхтатиш тўғрисидаги ҳамда Лаос проблемасини бартараф этмоқ учун одилона негиз бўлмиш 1962 йилги Женева битимларига оғишмай амал қилиш ҳақидаги сиёсий программасининг одилона талабларини қўллаб-қувватлайди.

МОСКВА районидаги Киров номли колхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қумрихон Рустамованинг чақириғига Андижон областидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг бригада бошлиғи Узоқ Абдуллаев биринчилар қатори, лаббай, деб жавоб берди. У бошлиқ бригада аъзолари имкониятларини ҳисоблаб кўриб, ҳар гектар майдондан 40 центнердан «оқ олтин» олишга аҳд қилдилар. Суратда: Узоқ Абдуллаев ғўзаларни кўздан кечирмоқда.

Р. Ашуров фотоси, (ЎзТАГ).

ЎРИМ ИЛҒОРЛАРИГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ғалла ўрим-йиғими, давлатга дон сотиш, уруғлик фонди жамғариш ва донни ташиб олиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва республикадаги автоколонналар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1969 йил 30 июлгача бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Самарқанд областига (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Усмонов,** область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ҳамроқулов,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Абдуллаев,** область совхозлар трестининг директори ўртоқ **Муҳиддинов,** «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ **Аракелов,** дон маҳсулотлари область бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Носиров).** Бу область мавсум бошидан буён ғалла ўриш планини 72,2 процент, шу жумладан кейинги ўн кунда 26,7 процент бажарган, давлатга дон сотиш планини 94,2 процент, шу жумладан кейинги ўн кунликда йиллик планга нисбатан 46,3 процент, уруғлик жамғариш планини 40 процент ва ем жамғариш планини 28 процент адо этган.

Байроқ Қашқадарё областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **Қашқадарё областининг Косон районига** берилди. (Район партия комитетининг секретари ўртоқ **Ҳаққулов,** район партия комитетининг раиси ўртоқ **Шерқулов,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Қиличев).** Бу район мавсум бошидан буён бошоқли дон экинларини ўриб олиш планини 96 процент, шу жумладан кейинги ўн кунда 17,5 процент бажарган, давлатга дон сотиш планини 288 процент, шу жумладан кейинги ўн кунда йиллик планга нисбатан 173 процент, уруғлик жамғариш планини 69 процент ва ем жамғариш планини 30,5 процент адо этган.

Байроқ Бойсун районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **Самарқанд областидаги 1. «Ғаллаорол» совхозига** берилди. (Совхоз директори ўртоқ **Васильков,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Одилов,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Ёқубов).** Бу совхоз мавсум бошидан буён 14 минг 23 гектар майдондаги ёки 60,1 процент ерлардаги бошоқли дон экинларини ўриб олган, давлатга дон сотиш планини 160 процент, шу жумладан кейинги ўн кунда 94,8 процент бажарган. Уруғлик жамғариш планини 94,6 процент ва ем жамғариш планини 66,6 процент адо этган.

Байроқ Сурхондарё областидаги «Ўзбекистон» совхозидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **3- автокомбинатнинг терма автоколоннасига ҳамда Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тошйўллар министрлигининг Тошкент шаҳар автотрестига қарашли 1- автобазасига** берилди. (Терма автоколонна бошлиғи ўртоқ **Шевченко,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Минин,** маҳаллий комитет раиси ўртоқ **Ушатов).** Бу автоколонна Самарқанд областидаги 1- «Ғаллаорол» совхозида дон ташишда қатнашиб, ўн кунлик планни 164 процент бажарган.

Байроқ 2504 автоколоннадан олиб берилди.

Ғалла ўрим-йиғими, давлатга дон топшириш ва дон ташиш илғорларини мукофотлаш учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг 1969 йил биринчи ярмида сметаси бўйича фойдаланилмаган кредитлари ҳисобига Самарқанд область ижроия комитетига 500 сўм, Косон район ижроия комитетига 300 сўм, Самарқанд областидаги 1- «Ғаллаорол» совхозига 200 сўм ва 3- автокомбинатнинг термаавтоколоннасига ҳамда Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тошйўллар министрлигининг Тошкент автотрестига қарашли 1-автобазасига 200 сўмдан ажратилди.

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РСФСРДА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИДА ҚАТНАШГАН ИЖОДИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИ РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

РСФСРда ўтказилган ўзбек адабиёти ва санъати декадасида актив қатнашганликлари ва қардош миллий маданиятларнинг ўзаро алоқаларини ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшганликлари учун қуйидагилар РСФСР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотлансин:

1. Ўзбекистон ССРнинг хизмат кўрсатган Давлат «Баҳор» халқ рақс ансамбли.
2. Хоразм «Лазги» ашула ва рақс ансамбли.
3. «Шодлик» ашула ва рақс ансамбли.
4. Қорақалпоғистон АССР ашула ва рақс ансамбли.
5. Меҳнат Қизил Байроқ орденли М. Қориёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармонияси.
6. Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи.
7. Ўзбекистон ССР Рассомлар союзи.
8. Ўзбекистон ССР Композиторлар союзи.
9. Ўзбекистон ССР Кинематографчилар союзи.
10. Ўзбекистон театр жамияти.
11. Республика Давлат гастроль-концерт бирлашмаси — «Ўзбекконцерт».

РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ЯСНОВ.
РСФСР Олий Совети Президиумининг Секретари Х. НЕШКОВ.

Москва, 1969 йил 30 июль.

МОСКВА ДИЁРИДА

МОСКВА, 31 июль. (ЎзТАГ махсус мухбири Г. Липшиц). РСФСРда ўтказилаётган ўзбек адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари халқлар дўстлиги байрамининг якунловчи кунида планетамизнинг энг улуғ зоти Владимир Ильич Ленинга ўз номидан, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари номидан самимий муҳаббат ва миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилмоқ учун бугун Қизил майдонга келишди.

Декада қатнашчилари В. И. Ленин мавзолейига гулчамбар қўйишди. Гулчамбар лентасига: «Улуғ В. И. Ленинга Ўзбекистон меҳнаткашларидан» деган сўзлар ёзилган эди. Республика вакиллари бир минут сукут сақлаб революция доҳийси, совет халқлари бузилмас дўстлигининг ижодкори хотирасини ҳурматлаб эсга оладилар.

Маросим қатнашчилари Номаълум солдат қабри томон йўл оладилар. Қабр устига гулчамбар қўйилади.

Республика маданият арбоблари шу кунноқ Россиянинг атоқли фарзандлари А. С. Пушкин, М. Горький, В. В. Маяковский, П. И. Чайковский, И. Е. Репин ҳайкаллари супасига гулчамбарлар қўйишди.

КПСС Москва шаҳар комитети ва Москва Советининг раҳбарлари Ўзбекистон вакилларини қабул қилишди. Москва шаҳар ижроия комитетининг Раиси В. Ф. Промыслов уларни самимий табриклади.

Республиканинг саҳна усталари, ёзувчилари композиторлари, рассомлари ва кинематографчилари пойтахтдаги ҳамкасабалари билан дўстона учрашдилар. Маданият арбоблари бу декада икки республикадаги ижодий союзларни бир-бири билан янада кўпроқ яқинлаштирганлигини таъкидладилар.

Кечқурун Кремлнинг Съездлар Саройида Ўзбекистон санъат усталарининг иштирокида катта концерт қўйиб берилди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

НУКУС, 31 июль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг бешинчи сессияси бўлди. Депутатлар Қорақалпоғистон АССРда капитал қурилишнинг бориши ва бу ишни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида Автоном Республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. А. Юрицнинг докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Олий Совет Қорақалпоғистон молия министри Ж. Муятдиновнинг Автоном Республиканинг 1968 йилги давлат бюджети ижроси тўғрисидаги докладини ҳам муҳокама қилди.

Ўтган сессияда доимий комиссиялар ва депутатлар томонидан берилган тавсиялар ҳамда таклифларнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси Б. Айтмуратовнинг доклади тингланди ва муҳокама қилинди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Қорақалпоғистон АССР Олий Совети сессияси Автоном Республика Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлади.

ҚУМРИХОН РУСТАМОВА БОШЛИҚ БРИГАДА ДАЛАСИДА

ТАШАББУС ҚАНОТ ЁЙМОҚДА

РЕПОРТАЖ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан). Туноо кунлари бу ерларнинг кесаги кўриниб ётарди. Кучли ёғингарчиликлардан сўнг мурғак ғўзалар қаддини бирдан ростлай олмай сарғайиб қолаётганга ўхшарди. Очиғини айтганда, баъзилар иккиланишди: Бу пайкалдан кутилган ҳосилни олиш амримаҳол, дейишди.

Мана бугун шу гапларнинг аксини кўрамиз. Ўша мурғак ғўзалар энди белга уради, далаларга файз киритиб, ям-яшил денгиздек чайқалади. Ҳар туп ғўзада ғуж-ғуж гул, шода-шода кўсак... Эгатларнинг ораси топ-тоза, бегона ўтдан асар ҳам йўқ. Тупроқ майин, гўё уни элаб ташланганга ўхшайди. Яшил квадратлар майин шаббодада оҳиста силкиниб, қуёшдан нур эмади, сувдан баҳра олади.

Пахтазорда моторлар гуриллайди. Ҳа, Юнусали Отахонов билан Муйдин Йўлдошев ўртоқлар ғўза қатор ораларини бири узунасига, иккинчиси кўндалангига культивация қилишяпти. Тракторлар вазмин тебраниб ўтган эгатлардан ақалли гард кўтарилмайди. Негаки, культивация суғоришдан кейин — ер тобига келиши биланоқ ўтказилмоқда. Культиваторлар тиши ағдариб кетган нам тупроқ шундоққина ғўза танасига тўшалиб қоляпти.

Пайкалнинг бир четида учтўрт киши бесаранжом кўринади. Уларга яқинлашамиз. Бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қумрихон Рустамова гап қотди:

— Булар — дала посбонлари, сувчиларимиз. Группа усулида ғўзани суғоришяпти. Мана бу киши — Турсунбой Мамажонов миробларга бошчилик қилади. Бирор туп ҳам ғўзани чанқатиб қўйишгани йўқ. Қаранг, ғўзамиз соат сайин яшнаётганга ўхшайди-я! — дейди Турсунбойга қараб.

...Қумрихон Рустамова — асл деҳқон қизи. Эсини танибдики, пахтада ишлайди, дала кезади. Ҳар туп ғўзага қалбини қуёш қилади. Бир неча йиллардан буён Москва районидаги Киров номли колхозда бригада бошлиғи бўлиб ишлаяпти. Ҳар йили пахтадан мўл ҳосил етиштириб, обрў-эътибор қозонмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонни ҳам пахта туфайли олган. Ташаббускор, тажрибакор, омилкор бу аёлни бутун республика танийди.

Моҳир пахтакор яқинда қирқцентнерчилик ҳаракатини бошлаб берди. Колхоздаги барча бригадалар ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта топширамиз деб, Қумрихонни қўллаб-қувватлашди. Биргина колхоздагилар эмас, райондаги, Андижон области ва бутун республикамиздаги илғор бригадалар Қумрихон Рустамованинг бу ажойиб ташаббусига «лаббай» деб жавоб беришяпти. Қирқцентнерчилик ҳаракати бутун республикамиз бўйлаб кенг қанот ёймоқда.

Ташаббускорлар даласида бўлган киши ваъданинг ошириб бажарилишига қаноат ҳосил қилади. Биз ҳам шунга амин бўлдик. Чунки, ҳозиргача тўрт марта кўндалангига, олти марта узунасига культивация қилинган, маромида суғорилган ва озиқлантирилган ғўзаларнинг ҳар тупида 6-8 тагача тўқ кўсак бор. Август ойида ҳар туп ғўзада 10-12 тадан бўлиқ кўсак бўлишига эришилади. Ғўзани минерал ўғитлар билан озиқлантириш тугалланган. Нега десангиз, экин ғовлаб кетмасин деб шундай қилинган. Ҳозир ғўзаларга «шарбат» оқизилаётир. Суғориш кеча-кундуз олиб борилмоқда.

Қаҳрамоннинг ғўзаларини кўрган киши ҳавас қилади. Экиннинг шундай ривожланишига қандай қилиб эришилди, деб сўраб қолсангиз, Қумрихон лўнда қилиб жавоб берди:

— Одамларимизнинг беминнат меҳнати, техника қудрати, минерал ва маҳаллий ўғитлар кучи, момо еримиз, шарбат сувимиз туфайлигина ғўзамизни шу даражага етказиб олдик. Дастлабки озиқлантириш пайтида ҳар гектар ердаги ғўзага 400 килограммдан селитра, 300 килограммдан суперфосфат ва 100 килограммдан калийли ўғитлар бердик. Чуқур эгат олиб суғордик. Натижада ғўза авж олиб ўса бошлади. Кейинги озиқлантириш пайтида эса гектарига 200 килограммдан селитра солдик. Ғўзани сувдан қанда қилмадик.

Қумрихон қимматли ташаббус бошлади. Унинг бригадаси гектаридан 40 центнердан эмас, бундан ҳам ошириб «оқ олтин» етиштиришга қодир. Бунинг учун пахтакорлар ғўза парваришини 10 сентябрга қадар давом эттиришмоқчи. Бутун вегетация даврида 74 гектар ердаги ғўзани тағин икки марта сифатли культивациядан чиқаришмоқчи, экинни талабига қараб суғоришмоқчи. Ҳосилнинг илгари айтилганидек, 60 процентни эмас, балки 70 процентни машиналарда териб олинади. Шу мақсадда «зангори кема»лар ҳозирданоқ шай қилиб қўйилди.

Пахта — Ватан бойлиги, халқ хазинаси. Шу кунларда ҳамманинг ҳам қалбига тугиб қўйгани бор. У ҳам бўлса, башарият доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб совға тайёрлашдан иборатдир. Қумрихон Рустамова бошлиқ бригада аъзоларининг шу қутлуғ кунга армуғони — улкан пахта хирмони бўлади. Яъни, гектаридан 40 центнердан пахта топширилиб доҳий юбилейига муносиб туҳфа тайёрланади.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ МЕЪМОРИЙ ЁДГОРЛИКЛАРИ

30 июль куни А. В. Шчусев номли архитектура музейида очилган «Ўзбекистоннинг меъморий ёдгорликлари» виставкасида кўпдан-кўп нодир экспонатлар, рангли витражлар, фото суратлар бор.

Виставка Ўрта Осиёдаги ўрта аср меъморчилигининг характери тўғрисида ёрқин тасаввур беради. Бу ерда нозик сиркорлик, наққошлик намуналарини, ёғоч, мармар, ганч ўймакорлиги намуналарини кўриш мумкин. Бу экспонатларнинг ҳаммаси Ўрта аср усталарининг маҳоратлари ва нозик дидларидан далолат беради. Самарқанддаги илмий реставрация устахонасида тайёрланган сиркори ғиштлар ҳам кўрсатилганки, улар қадимий бинолар безагини тиклашда ишлатилмоқда.

Фотосуратларда Самарқанддаги Регистон меъморчилик ансамблининг кўм-кўк гумбазларини, сарви-қомат миноpаларини, улуғвор пештоқларини, Темурийлар сулоласининг муҳташам мақбарасини, Бибихоним масжидини, Шоҳи Зинда ансамблини, Улуғбек расадхонасини, Худоёрхон саройини ҳамда Бухоро, Хива Тошкент, Қўқондаги меъморчиликнинг бошқа машҳур ёдгорликларини кўрамиз.

Экспозиция Самарқанднинг нишонланадиган 2500 йиллигига бағишланган. (ТАСС мухбири).

КОМСОМОЛ — ПАРТИЯ ФАРЗАНДИ

ИСТИҚБОЛ ЭГАЛАРИ

— Бутун ишчи ва деҳқон ёшлар оммасини жалб этмай туриб, коммунистик жамият қуриб бўлмайди, — деб ёзган эди доҳиймиз В. И. Ленин. Ана шу қимматли сўз замирида бир жаҳон мазмун бор.

Ленин васиятларига содиқ бўлган жонажон партиямиз ҳамиша комсомолга раҳбарлик қилди, жанговар ёрдамчиси ва резерви сифатида унга таянди. КПСС Марказий Комитетининг «Красноярск ўлка партия ташкилотининг комсомолга раҳбарлик соҳасидаги иши тўғрисида», «ВЛКСМнинг 50 йиллиги ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифалари тўғрисида»ги ҳаётий қарорлари бунинг ёрқин далилидир.

Партиямизнинг оталарча ғамхўрлигида камол топаётган комсомол, шу жумладан, районимиз комсомоллари ҳам бунга ўзларининг қизғин меҳнат жасоратлари билан жавоб беряптилар.

Район партия ташкилотлари комсомолга бўлган талабчанликни кучайтирдилар. Бу ёшларнинг ғоявий-сиёсий чиниқиши, марксча-ленинча назария билан қуролланиши, революцион меҳнат анъаналарининг меросхўри ва давомчиси бўлишида юксак аҳамият касб этяпти.

Ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида қатнашаётган 4 мингдан ортиқ комсомоллар коммунизм моддий-техника базасини яратишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Районимизда ташкил этилган 16 комсомол-ёшлар бригадаларида ўтган йили ҳар гектар майдондан олинган пахта ҳосили ўртача 42 центнерни ташкил қилди. Ленин номли, Карл Маркс номли колхозлардаги комсомол-ёшлар бригадалари эса гектаридан 40-50 центнердан ҳосил кўтардилар.

Далаларимизда, ферма ва бошқа соҳада меҳнат қилаётган комсомолларнинг деярлик 50 проценти механизатор ёшлардир. Кейинги икки йил давомида 200 комсомол-ёш механизаторлар тайёрлаш курсларини битказиб чиқди. Улар ҳозир ишлаб чиқаришда фаол қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми районимиз комсомол-ёшларининг меҳнат сари янада илҳомлантириб юборди. 16 комсомол-ёшлар бригадалари ҳар гектардан олинадиган пахта ҳосилдорлигини камида 45-50 центнерга етказиш, чорвачиликни оталиққа олиш ва мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш учун астойдил курашмоқдалар. Бу соҳада ишлаётган 200 комсомол сафига доимий ишлаш учун 60 дан ортиқ ёшлар қўшилдилар.

Ёшлар ташаббусини қўллаб-қувватлаш, комсомолларни тарбиялаш ва меҳнатда чиниқтириш, комсомолга партия раҳбарлигини янада яхшилаш каби муҳим, ҳаётий масалалар район партия комитетининг пленумлари, бюро мажлислари ва бошланғич партия ташкилотларида мунтазам кўриб борилмоқда.

Район партия комитетининг шу йилнинг март ойида бўлиб ўтган пленумида КПСС Марказий Комитетининг «ВЛКСМ 50 йиллиги ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш ҳақида»ги қарорларининг амалга оширилиши ва район партия ташкилотининг вазифалари масаласи кенг муҳокама қилинди. Комсомол-ёшлар ўртасида олиб борилаётган ташкилий-сиёсий ва тарбиявий ишларни яхшилашга қарата конкрет тадбирлар белгиланди.

Райкомнинг 1968 — 1969 йилларда ўтказилган бюро мажлисларида партия ташкилотларининг комсомолга раҳбарлигига доир еттита масала атрофлича муҳокама қилинди. Буларнинг ҳаммаси ўз самарасини берди, албатта.

Район комсомол комитети ва жойлардаги комсомол ташкилотларида иш олиб бораётган бюро аъзолари ва секретарларнинг деярли кўпчилиги партия сафларида чиниққан, меҳнатда илғор ёшлардир.

Карл Маркс номли колхоз районда илғорлик байроғини баланд кўтариб, комил ишонч билан олға боряпти. 1968 йилда ҳар гектар ердан олинган пахта ҳосили 44,5 центнерга етказилди.

Бунда коммунистлар, илғор пахта усталари билан биргаликда 140 комсомол қизғин ишлади. Комсомол-ёшлар бригадаси эса 90 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 43,3 центнердан ҳосил олдилар. Ёшларнинг қўли билан 1255 тонна хашак тайёрланиб, 17 гектар янги ер очилди.

Колхоз комсомол-ёшлар бригадаси доҳий Ленин юбилейида ҳар гектар майдондан 55 центнер «оқ олтин» совға қилиш учун социалистик мусобақани қизитмоқдалар. Ёшларнинг ишлаб чиқаришда фаол қатнашишлари, ютуқлари албатта колхоз партия ташкилотининг кундалик ғамхўрлиги натижасидир.

Ёшларни жамиятимизнинг актив ва етук кишилари қилиб тарбиялашда комсомол-сиёсий маорифи ўқувининг роли жуда катта. Ўтган ўқув йилида 65 тўгарак, сиёсий клуб ва назарий семинарларда 2 мингдан ортиқ йигит-қиз билим олдилар. Якунловчи машғулотлар ёшларнинг марксча-ленинча назарияни пухта эгаллаганликларини, уларнинг ижтимоий ва сиёсий активлиги ғоят юксаклигини кўрсатди. Бу юксаклик Охунбобоев номли, Карл Маркс номли колхозларда ва «Узсельхозтехника» район бирлашмаси комсомол маорифи ўқувларида яққол сезилиб турди.

Партия ташкилотлари ёшлар ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни янада яхшилашда турли формалардан фойдаланмоқдалар. Икки ёш ҳаётида унутилмас дам — никоҳ тўйини комсомолчасига ўтказиш, ёшларга паспорт топшириш, Совет Армияси сафига жўнаётганлар ва қайтганлар билан учрашувлар ўтказиш, кечалар ташкил қилиш одатга айланиб қолди.

Юқоридаги ижобий ишлар билан бирга партия ташкилотлари фаолиятида айрим камчиликлар ҳам борки, эндиликда уларни йўқотиш борасида бирмунча ишлар амалга оширилпти.

Энгельс номли колхоз бошланғич партия ташкилоти комсомолга раҳбарлик борасида расмиятчиликдан нарига ўтмасдан келди. 1967 йилда муҳокама қилинган масалалар ҳеч қандай ўзгаришсиз 1968 йилда яна коммунистлар муҳокамасига киритилган.

«Победа», «Комсомол» ва «Партия XXI съезди» колхозлари партия комитетлари комсомолга яқиндан раҳбарлик қилиш, уларнинг ишини йўналтириб туриш учун бириктилган комитет ва бюро аъзоларининг масъулиятини оширишдек муҳим ишга лоқайдлик билан қараяптилар.

Райондаги коммунистларнинг 30 проценти ёш коммунистлар бўлишига қарамасдан, комсомол ташкилотлари, комитети ва бюро аъзолари, цех, бригада комсомол ташкилотлари секретарларининг фақат 20 проценти коммунистлардир. Бу ёшларнинг партия сафига ўтишлари билан комсомолдан узоқлашиб қолганликларини кўрсатиб турибди.

Эндиликда партия ташкилотлари комсомол ишларини доимий таҳлил қилиб, унга партия раҳбарлигини янада оширган ҳолда партиянинг яқин ёрдамчиси ва резерви — Ленин комсомолининг фаолиятини яхшилайдилар. Ёшларнинг сиёсий ва хўжалик масалаларини муваффақиятли бажаришларига етакчилик қилиб, уларни янги зафарлар сари сафарбар этадилар.

Б. МАҲМУДОВ,
Урганч район партия комитетининг секретари.

Андижон ирригация машинасозлиги заводи коллективи доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини янги меҳнат зафарлари билан нишонлаш учун курашмоқда. Суратда: илғор пайвандчи Сирожиддин Хожиматов.

У. Раҳимов фотоси.

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасида тежамкорлик учун кураш ҳаракати авж оляпти. Суратда: энг яхши бичиқчилардан С. Бурова. 33 йилдан буён шу корхонада баракали меҳнат қилиб келаётган бу ишчи ой сайин 2 минг дециметр чарм тежамоқда.

А. Тўраев фотоси.

Суратда: Тошкент трактор йиғув заводининг пешқадам токари Рўзи Иззатуллаев. У ғайрат билан ишлаб, смена топшириқларини 130-140 процент бажармоқда.

А. Тўраев фотоси.

Россия Федерациясида ўзбек адабиёти ва санъати декадаси муваффақиятли якунланмоқда

КАТТА КЎРИК

Мамлакатимизда йил сайин ўтказилаётган адабиёт ва санъат декадалари СССР халқлари маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлиб, миллий маданиятларни бойитишда, мамлакатимиз халқларининг қардошларча иттифоқини янада мустаҳкамлашда ғоят муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ўзбек халқи ўзининг қадимий маданияти чашмаларидан озиқланиб, жаҳон реалистик адабиёти, рус классик ва совет адабиётининг истеъдодли намояндалари яратган ижодий, эстетик тажрибани ўзлаштириб, ўзининг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятини гуллаб-яшнатди. Мамлакатимиз адабиёти ва санъати хазинаси ажойиб ўзбек санъаткорлари Ҳамза, Абдулла Қодирий, Ойбек, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Мақсуд Шайхзода ва бошқа кўпгина санъаткорларнинг номлари билан бойиди.

Ўзбек ашула ва рақс санъати беқиёс ўсди. Ўзбек созандалари, хонандалари, раққосалари, адиблари ва рассомлари катта ижодий муваффақиятларга эришмоқдалар. Ўзбекистон санъатининг фахри бўлган «Баҳор» рақс ансамблининг довруғи бутун оламга машҳур. Ўзбек адабиёти ва санъати намояндалари Европа, Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги қатор мамлакатларда бўлиб, катта таассуротлар билан қайтишди. Мана, эндиликда ўзбек халқининг адабиёти ва санъати вакиллари рус тупроғида — Улуғ Октябрь инқилоби бешиги бўлган, жаҳонга доҳий Ленинни берган юртда азиз ва муътабар меҳмон сифатида кутиб олинди.

Декаданинг программаси кенг ва ранг-баранг эди. Хонандалар, раққосалар, бастакорлар, ёзувчилар, рассомлар, артистлар — Ўзбекистоннинг бутун ижодкор зиёлилари ушбу декадага зўр кўтаринки руҳ билан тайёрландилар ва уни катта муваффақият билан якунладилар. Ўзбекистон делегацияси таркибида кинорежиссёрлар К. Ёрматов, М. Қаюмов, СССР халқ артистлари Р. Ҳамроев, Р. Пирмуҳамедов, Мукаррама Турғунбоева, Галия Измайлова, Саодат Қобулова каби кўпгина машҳур санъаткорлар бор эди. Шунингдек «Баҳор» ансамбли, Ўзбекистон хор капелласи, хотин-қиз хонандалар квартети, қорақалпоқ ашула ва рақс ансамбли ҳам ушбу байрамда қатнашди.

Ўзбекистон халқ артисти Ботир Зокиров, Стахан Раҳимов, Алла Иошпелар иштирокидаги эстрада группасининг программаси ҳам томошабинларни мамнун қилди. Декада пайтида ташкил этилган кўргазмаларда Ўзбекистоннинг атоқли рассомлари Ў. Тансиқбоев, Ч. Ахмаров, А. Абдуллаев, Л. Абдуллаев, П. Бобоев ва бошқаларнинг асарларидан намуналар намойиш қилинди.

Сафаримиз Москвада, Кремлдаги Съездлар саройида якунланди. Жаҳон санъатининг энг яхши юлдузларини кўрган бу муҳташам сарой саҳнасида декаданинг хайрлашув, якунловчи концерти бўлди.

Ўзбекистон ижодкорларининг энг яхши намояндалари шу тариқа қардошларимизга ўз ижодий муваффақиятларини, навбб истеъдодларини намойиш қилиб, кўрикдан ўтиб, қайтмоқдалар.

В. ЗОҲИДОВ.
Ўзбекистон ССР маданият министри.

ДЎСТЛИГИМИЗ ТАРОНАЛАРИ

Ўзбек халқининг дилрабо куй, қўшиқлари Волга бўйлаб жаранглади. Волга бўйларида, Ленин қадам жойларида ўтказилган бу катта кўрикка ўзбек давлат филармонияси ва эстрадасининг 200 дан ошиқ музикачи, ўйинчи ва ашулачи йигит-қизлари иштирок этди. Жумладан, «Шодлик», «Лазги» ашула ва рақс ансамбллари, хор капелласи, Ботир Зокиров раҳбарлигидаги эстрада ансамбли, «Гулдаста» номли қизлар вокал квартети, чангчи қизлар группаси ўзларининг янги куй ва қўшиқларини намойиш этдилар. Биз В. И. Ленин қадами теккан табаррук жойларда — Горький, Қозон ва Ульяновскда ишчилар, меҳнаткашлар, зиёлилар билан учрашдик. Коллективимиз бу анжуманга махсус программада тайёргарлик кўрди. Янги ашула ва рақслар саҳналаштирилди. Биз улуғ рус халқига ўзбек халқ рақс санъати ва ашулачилигимизни фахр билан намойиш этиш учун бордик. Шу билан бирга дўстларимиздан янги-янги ашула ва музикалар ўргандик. Энг муҳими, икки халқ ўртасидаги буюк, ажралмас дўстлик тантанасига муносиб ҳисса қўшганимиз билан бахтлимиз.

Д. СОАТҚУЛОВ,
Ўзбек давлат филармонияси ва эстрадасининг директори, Ўзбекистон ССР халқ артисти.

М. ИСАКОВСКИЙ.

СЕНИНГ ШАЪНИНГГА

Советлар Россияси,
Менинг она диёрим,
Сенга меҳримни қандай —
Этсам экан ифода?
Сени таъриф этишга
Муносиб ҳеч сўз борми,
Юксак турасан, юртим,
Сен ҳар қандай баҳодан!

Ўт-оловли йилларда
Бердинг ёвлар додини,
Жаҳон омонлиги деб
Кўксингни этдинг қалқон.
Граната боғламин
Кўксингга босганингча,
Танк остига ташланиб
Этдинг барини яксон!

Осмон тоқидан атай —
Бурдинг ёв тўдасига
Гулхан мисол ловиллаб
Ёнётган самолётни.
Шикаст топмасин дея
Солдатларим ҳужумда
Кўксинг билан беркитдинг
Ўташ пуркқан дзотни..

Жафо чекдинг кўп.. Сени —
Тириклайин кўмдилар,
Заҳарлаб ҳам кўрдилар,
Вужудинг тиғладилар.
Ироданги сўндириб,
Бошингни эгмоқ учун
Намхуш ертўлаларда
Деворга михладилар..

Она юртим, Россия,
Барига бердинг бардош,
Цехлару конларингда
Ўтказиб тунни бедор
Пўлат қуйди, дон экди
Фронт учун кекса-ёш,
Зафар учун туну кун
Курашдинг мардонавор!

Сен давр синовига
Мардонавор бердинг дош.
Бу синовдан ўтмоққа
Қодир ўзингсан фақат.
Ғалаба истагида
Қалбинг ёнди, урди жўш,
Билар эдинг кучингда
Байрам бўлишин албат!

Айтчи сени, она юрт,
Қай сўз ила улуғлай,
Ўтган шонли йўлингни
Қандай шарафлай бу чоғ?
Мадҳиялар ожиздир
Салобатинг олдида,
Сен — ҳар қандай олқишу,
Мақтовлардан юксакроқ!

Рўйи жаҳон миннатдор —
Олар номингни тилга.
Ҳаёту ҳақиқатни
Сақлаб қололдинг омон.
Номинг қуёш нуридай
Оқиб кирар ҳар дилга,
Советлар Россияси,
Яшна, барқ ур, онажон!

Русчадан Охунжон ҲАКИМОВ таржимаси.

ҚИРҚ ҚАВАТЛИ УЙ БАЛАНДЛИГИГА ТЕНГ КЕЛАДИ

Андижон областининг Ёрбоши қишлоғида қирқ қаватли уйга тенг келадиган баландликка сув кўтариб берадиган насос станциясини қуриш бошланди. Машина залида ўрнатилган саккизта насос секундига 2 кубометргача сувни юқорига кўтариб бера олади. Бу ҳозирча сув чиқа олмайдиган баландлик жойдаги минг гектарлик пахта майдонини ҳаётбахш сув билан мўл-кўл таъминлашга кифоя қилади. Шу ердан икки километрлик қувур ўтказилади. Қурувчилар насос станциясини Ленин юбилейигача ишга туширишга аҳд қилдилар.

Андижон область суғориш системаси бошқармасининг бошлиғи К. Абдуллаев ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтди:

Областдаги бир қанча хўжаликларда машинада сув чиқариб суғориш оддий иш бўлиб қолди. Ўттизга яқин турли қувватга эга насос станцияларидан фойдаланилмоқда. Бу насослар ёрдамида оқар канал ва дарёлар сатҳидан юз метргача бўлган баландликда жойлашган 30 минг гектар майдондаги пахтазор суғорилмоқда.

«АНДИЖОН ДОҲИЙНИ ШАРАФЛАЙДИ»

Андижон шоирлари ва ёзувчиларининг В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишлаб чиқарилган тўплами шундай деб аталади.

Тўплам муаллифлари орасида турли касб эгалари ва турли ёшдаги кишилар бор. Улар Бўз район комсомол комитетининг секретари Т. Низомов, Андижон педагогика институтининг доценти А. Абдуллаев, Москва районидаги Навоий номли колхоз аъзоси А. Абдураҳмонов, Ленинскдаги ўқитувчи К. Тешабоев, журналист Х. Қорабоева ва бошқа кишилардир. Тўпламдаги шеърлар, ҳикоялар, поэмалар ва қиссалар Ильич васиятлари қандай рўёбга чиқарилаётганлиги мавзуини ёритиши билан диққатга сазовордир.

«Андижон доҳийни шарафлайди» тўплами Бобир номли область кутубхонасида шеърият шинавандалари клуби мажлисида муҳокама қилиниб, нашрга тайёрланган.

(ЎзТАГ).

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

МИНГИНЧИ

«Ҳар сафар «Коммунизм тонги» газетасини қўлга олар эканман, чорвадорлар, паррандабоқарлар, район хўжалигининг бошқа соҳаларида фидокорона меҳнат қилаётган совет кишилари ҳақидаги мақолаларни обдон ўқиб чиқаман. Газета саҳифаларида ўқимишли, район ҳаётини кўрсатувчи хат-хабарлар доимий берилиб борилади. Биз шунинг учун ҳам унинг янги сонини кутиб турамиз. Газетанинг мингинчи сони чиқиши билан қаламкаш дўстларимизни қутлаб, бундан буёнги ишларига ривож тилаймиз. А. Ўрмонов, Оржоникидзе районидаги «Химик» совхозининг директори».

Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Советининг органи, Оржоникидзе ва Бўстонлиқ районлари учун чиқаётган **«Коммунизм тонги»** газетасининг мингинчи сони босмадан чиқди. Газета халқ хизматида бўлиб, районлар экономикасини, маданиятини юксалтиришда партия ташкилотларига яқиндан кўмаклашиб келмоқда. У халқ овозининг минбари бўлиб, партия ва ҳукуматимизнинг тарихий қарорларини халққа етказишда фаол қатнашмоқда. Шунинг учун ҳам район меҳнаткашлари, А. Ўрмонов ёзганидек, бу газетани севиб ўқимоқдалар.

Газетанинг мингинчи сони саҳифаларида ҳам ҳар галгидек шу куннинг зарур мавзуларида материаллар босилган.

Газетани табриклаган ташкилотлар, газетхонлар овозига қўшилиб, унинг бундан буён ҳам тематик жиҳатдан бой, мазмунан чуқур бўлишини истаймиз.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ТЕРМИЗ, 31 июль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум қатнашчилари умумий ўрта таълимга ўтилганлиги муносабати билан областда халқ маорифининг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродовнинг докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ АМАЛДА

ТЎКИН ДАСТУРХОН

Хўжаликни бошқаришнинг янги системаси умумий овқатланиш тармоқларида ҳам кенг жорий қилинмоқда. Планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчиб ишлаётган умумий овқатланиш корхоналари ишида юқори ташкилот тасдиқлайдиган товар обороти плани тобора катта аҳамият касб этяпти. Товар обороти планида корхона маҳсулоти обороти ва фойда миқдори алоҳида-алоҳида кўрсатилади.

Умумий овқатланиш корхоналарида ходимлар сони, меҳнат унумдорлиги, иш ҳақи фонди, ишлаб чиқариш ва маҳсулот реализацияси билан боғлиқ бўлган харажатлар, даромадлар эндиликда мустақил тарзда планлаштириладиган бўлиб қолди. Молия, ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланиш, капитал қурилиш ишларини олиб бориш ҳамда ускуналарни янгилаш учун корхоналарга каттароқ ҳуқуқлар бериб қўйилди.

Тошкент ресторанлар трести умумий овқатланиш корхоналари планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчиб ишлаётганидан буён катта муваффақиятларга эришмоқда. Янгича ишлаш рағбатлантириш учун жуда катта омил бўлмоқдаки, буни трестга қарашли корхоналар кўрсаткичларидан ҳам яққол англаш мумкин. Тошкент трести 1967 йил 1 июлидан буён янги системада ишламоқда. Ресторанлар тресги хўжалик ҳисобида ишлайдиган 8 та йирик корхонани бирлаштиради. Бу корхоналар ҳар йили 16 миллион сўмликдан ортиқ товар оборот қилади.

Умумий овқатланиш корхоналарининг янгича системасида ишлашга кўчирилиши жойларда ишни пухта ташкил этиш, планлар тузганда илмий нуқтаи назардан ёндашишни тақозо этмоқда. Ноўрин сарф-харажатларни тугатиш — энг муҳим вазифалардан бири. Шу мақсадда трест корхоналарида иқтисодчи лавозимлари белгиланди. Трест ҳузурида иқтисодий кенгаш тузилди. Трест директори раҳбарлик қилаётган иқтисодий кенгашга бош бухгалтер, план бўлимининг бошлиғи, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари аъзо бўлиб кирганлар.

Иқтисодий кенгаш умумий овқатланиш корхоналари ишини яхшилашга ёрдам берадиган жуда кўп масалаларни ҳал қилмоқда. Электр энергияси ноўрин сарфланишининг олдини олиш, транспорт харажатларини камайтириш, маҳсулотлари бўшатиб келинган яшик ва бошқа идишларни қабул қилиб олишни ташкил этиш каби масалаларда иқтисодий кенгаш аъзолари катта иш қилмоқдалар.

Айрим корхоналарда иқтисодий ишни тағин ҳам яхшилашга кўпроқ аҳамият берилмпти.

1967 йил декабрь ойида савдо тармоғимиз «Гулистон» ресторани ишга туширилиши билан яна кенгайди. Янгича типда қурилган ва дид билан жиҳозланган бу ресторан дастлабки олти ойни молиявий жиҳатдан қониқарсиз якунлади. Трест иқтисодий кенгаши бу масалани атрофлича ўрганиб, тегишли ёрдам кўрсатди. Магазинларда, чойхонада сотиладиган товарларнинг хилини яна ҳам кўпайтириш, кафени ўз-ўзига хизмат қилиш усулида ишлашга кўчириш, савдо соатларини ўзгартириш, тайёрланадиган овқатлар хилини кўпайтириш туфайли ресторан ўзини анча ўнглаб олди. Ресторанда товар обороти бир ярим баравар ортди. Бу корхона кейинчалик фойда олиб ишлайдиган бўлди.

Янгича системада ишлашга кўчиш савдо тармоқлари ва умумий овқатланиш корхоналари раҳбарларининг фаолиятини ҳам оширди. Улар корхоналарнинг хўжалик фаолиятини чуқурроқ ўрганадиган, шунга қараб иш тутадиган, ютуқ-камчиликларни батафсилроқ таҳлил қиладиган бўлдилар. Ички резервларни ҳаракатга келтириш, аҳолига маданий хизмат кўрсатиш тадбирларини ишлаб чиқишда ҳам корхона раҳбарлари, савдо тармоқларининг ходимлари ташаббус кўрсатаётирлар. Ўтган йили товар обороти ундан олдинги бир йилдагига қараганда 16,2 процент ўсганлиги, трестга қарашли корхоналарда тайёрланган маҳсулотлар обороти 16,4 процент ортганлиги шундай тадбирларнинг натижасидир.

Биринчи квартални ҳам анча яхши якунладик. Трестимиз Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари Советининг биринчи даражали пул мукофоти ҳамда кўчма Қизил байроғини қўлга киритди. Дастлабки қадамлар иқтисодий ислоҳот ҳаётга қанчалик сингиб бораётганлигини, унинг самаралари кўпая ётганлигини тасдиқламоқда.

«Дружба» кафесининг тайёрлов цехида меҳнатни енгиллаштиришга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Ошхонада кўтарма лифт ўрнатилди. Бу эса ошпазлар ишини анча енгиллаштирмоқда. Ҳозирги вақтда бизнинг корхоналаримизда овқатланувчиларнинг қай вақтда кўпроқ ва озроқ келиши айрим ходимлар томонидан илмий асосда ўрганиб чиқилмоқда. Шу тариқа савдо тармоқлари ва умумий овқатланиш корхоналари харидорларга дурустроқ хизмат кўрсатиш тадбирларини ишлаб чиқадилар.

«Россия» ва «Октябрь» ресторанлари ҳам планлаштириш, моддий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчишга тайёргарлик кўрмоқда. «Октябрь» ресторани ҳузурида кондитер цехи ишлаб турибди. Бу цех ўзига бириктирилган корхоналар ва павильонларга пешма-пеш маҳсулот етказиб беряпти.

«Октябрь» ресторанида товар обороти 1965 йилдагига қараганда 14,3 процент ўсди. Корхонанинг ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотлар обороти салкам 40 процент ортди. Эндиликда ресторанда тайёрланадиган маҳсулотларнинг салмоғи 66 процентдан 80 процентга етди. Кўриладиган фойда йилига 107,1 минг сўмдан 122,1 минг сўмга кўтарилди. Рентабеллик даражаси ҳам ортди. «Россия» ресторани ҳар йили 2470 минг сўмлик товар оборот қилади. Ресторан ҳузуридаги кондитер цехи 650 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадя. Бу цех ишлаб чиқарган маҳсулотлар ресторанга қарашли тармоқларнигина эмас, балки бошқа умумий овқатланиш соҳаларини ҳам таъминлаб турибди.

Бу ресторанларнинг коллективлари янгича ишлашга ўтиш учун ташкилий-иқтисодий тадбирлар комплексини амалга оширмоқдалар. Ана шу тадбирлар транспорт харажатларини камайтиради, меҳнат унумдорлигини оширади. Идишларнинг, дастурхон-сочиқ ва бошқа буюмларнинг тўғри ҳисобга олиниши ҳамда сақланиши, электр энергиясини исроф қилмаслик, савдо корхоналарининг иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга имкон беради.

Биз ҳали савдо хизмати кўрсатиш маданиятини ошириш соҳасида кўп иш қилишимиз лозим. Маҳсулотлар сифатини яхшилашимиз, меҳнатни уюштиришни такомиллаштиришимиз керак. Янги савдо объектларини ишга тушириш борасида ҳам камчиликларимиз кўп. «Чилонзор» ресторани қурувчиларнинг айби билан йилдан-йилга фойдаланишга топширилмай келмоқда. Олимпия шаҳарчасидаги умумий овқатланиш тармоқларининг бир бутун комплекси ҳамон ишга туширилгани йўқ. Бу эса трест бўйича планларнинг мунтазам равишда ортиғи билан бажарилишига маълум даражада ҳалал бермоқда.

Трестимиз коллективи беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муваффақиятли адо этиш юзасидан олган мажбуриятларида илгариги камчиликларни тугатиб бориш, илғор тажрибаларни оммалаштириш, савдо корхоналари хўжалик фаолиятини яхшилашга сўз берганлар. Биз ана шу мажбуриятларимизнинг тўла-тўкис бажарилишига эришамиз.

Р. МИРЗАЕВ,
Тошкент ресторанлар трестининг директори.

БИР ЙИЛДА ИККИ ҲОСИЛ

Фарғонада кейинги даврда бир ердан йилига икки ҳосил олиш ҳақида кўп гапириладиган бўлиб қолди. Бу бежиз эмас. Сабаби икки марта ҳосил олиш катта фойда бермоқда. Дастлабки натижалар эса кўпларни ўйлантириб қўйди. Улар энди фақат асосий экинлардан юқори ҳосил олиш ҳақидагина эмас, балки ердан йил бўйи фойдаланиш, яъни бир ердан йилига икки ҳосил олиш тўғрисида ҳам бош қотиришяпти.

Бу муаммога қўл урилганига беш йил бўляпти. Ўшанда Ленинград районининг бир группа мутахассислари қандай қилиб йилига икки ҳосил олиш мумкинлиги ҳақида ўйлай бошладилар.

Улар ишни кўп йиллик обҳаво маълумотларини таҳлил қилиб чиқишдан бошлашди. Аввал Ўзбекистон шароитида 20 сентябрдан 15 апрелга қадар 1050—1150 даража ўртача фойдали иссиқлик бўлиши аниқланди. Кейин шу муддат ва шу иссиқликда пишадиган оралиқ экинлар танланиб ва тажриба тариқасида экилиб, синаб кўрилди. Натижа кутилганидан аъло бўлиб чиқди. Фарғона областининг суғориладиган ерлари шароитида агротехникаси ва иқтисодий афзаллиги жиҳатидан жавдар буғдой экиш қулай деб топилди. Силос бостириш учун экилган жавдар буғдой учун ниҳояти 750-800 даража фойдали иссиқлик етарли экан. Бошқача айтганда, октябрь ойининг биринчи ўн кунлигида экилган жавдар буғдой апрель ойининг иккинчи ўн кунлигига бориб силос бостириш учун ўришга келаркан. Шундай қилиб, мутахассислар силос учун жавдар буғдой кўкпояси етиштириш агротехникасини ишлаб чиқдилар.

Ленинград райони хўжаликларида биринчи йили жавдар буғдой кўк поясидан 220 тонна силос бостирилган бўлса, бурноғи йили 3200 тонна силос бостирилди. Минг гектар майдондаги жавдар буғдойдан эса 1968 йил баҳорида ем-хашак танқис бўлиб қолган паллада кўкат озуқа сифатида фойдаланилди. Бултур бу соҳадаги иш янада яхшироқ натижа берди.

Ўтган йиллари олиб борилган тажрибалар жавдар буғдойни бир-икки марта суғориш, гектар бошига 80-100 килограммдан азотли ўғитлар солиш кераклигини тақозо этмоқда. Шунда гектаридан 250-300 центнерга етказиб силосбоп кўкпоя олиш мумкин экан. Айрим бригадаларда эса ҳар гектар ерда 360 центнергача силосбоп кўкпоя етиштирилмоқда.

Жавдар буғдойнинг ўрнига экилаётган маккажўхори ҳосили ҳам ёмон бўлаётгани йўқ. Апрелда экилган маккажўхори август ойининг ўрталарига бориб ўриб олинганда гектаридан 650 центнергача силосбоп кўкпоя чиқмоқда. Хулоса қилиб айтганда, мутахассислар бир ердан йилига тўлиқ икки ҳосил олиш муаммосини амалда ҳал қилдилар.

Республикамиз шароитида оралиқ экин сифатида экилган жавдар буғдойнинг иқтисодий афзаллиги катта. Ҳозир Фарғона областида бир гектар ерга экилган жавдар буғдойдан 250 центнер кўкпоя етиштириш учун ниҳояти 40 сўм сарф қилинмоқда. Шу ҳосил ҳисобига эса 2000-2100 килограмм сут етиштирилмоқда. Чунки, 250 центнер жавдар буғдой кўкпояси 45 центнер озуқа бирлигига тенг бўлиб, чорва учун жуда тўйимли озуқадир. Бир гектар ердаги оралиқ экин сифатида экилган жавдар буғдой хўжаликларга 2300 сўм соф фойда келтирмоқда. Ленинград районининг хўжаликлари чорва молларини жавдар буғдой силоси билан боқиш орқали беданинг биринчи ўримидан чиққан пичанни ҳам қиш учун олиб қўймоқдалар.

Шулардан кўриниб турибдики, бир ердан йилига икки ҳосил олишни йўлга қўйиш областда чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш имконини беради. Чорвачилик рентабелли соҳага айланади.

Ҳозир Фарғона областида ҳар йили 20 минг гектар майдонга озуқа экинлари экилмоқда. Лекин шунга қарамай, областда чорва молларини ем-хашак билан таъминлаш ниҳоятда ёмон аҳволда. Масалан, бултур ҳар бош мол ҳисобига 10 тонна ўрнига 7 тонна силос бостирилди, 2,7 тонна ўрнига бир тонна дағал хашак жамғарилди. Бир центнер сут етиштириш учун 22 сўм 7 тийин сарфланяпти. Областда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришдан ҳар йили миллион сўмлаб зарар кўриляпти. Бу, асосан, чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтирилмаганлига сабабли содир бўлмоқда.

Мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш учун эса, яна қўшимча ўн минг гектар ер ажратиб, унга озуқа экинлари экиш керак. Бунинг эса иложи йўқ. Ёки бўлмаса, мавжуд майдондаги озуқа экинлари ҳосилдорлигини 1,5-2 баравар кўтариш керак. Бунга эришишнинг энг мақбул йўли эса шу майдонларда йилига икки ҳосил етиштиришдир. Ҳақиқатан ҳам йилига икки ҳосил олишга озми-кўпми кўчаётган Ленинград районида кейинги икки йилда силосбоп экинларнинг ўртача ҳосилдорлиги областнинг ўртача кўрсаткичидан 2,5 баравар юқори бўлмоқда. Район бўйича ҳар гектар ер ҳисобига 500 центнер атрофида силос бостирилмоқда. Лекин, бу чегара эмас. Агар йилига икки ҳосил етиштириш яхши йўлга қўйилса гектаридан минг центнергача силосбоп кўкпоя олиш мумкин. Дастлабки натижалар шундан далолат бермоқда.

Шунга қарамай, Фарғона областида оралиқ экинлар экиладиган майдонни, шу жумладан жавдар буғдой экиладиган майдонни кенгайтиришга етарли эътибор берилмаётир. Кўпчилик жойларда жавдар буғдой экиш ҳануз планлаштирилаётгани йўқ. Фақат йилига икки ҳосил олишнинг аҳамиятини тушунган хўжаликларнинг раҳбарларигина бу ишга қўл уришмоқда. Лекин шуни ҳам айтиш керакки, бу ўз-ўзидан бўлаверадиган иш эмас. **Кеч кузда жавдар экилиб, эрта баҳорда унинг кўкпояси ўриб олингач, ўрнига маккажўхори экиш учун ерни ҳайдаш олдидан гектарига 200-300 килограммдан азотли ўғитлар солиш керак. Бундан ташқари, оралиқ экинларнинг ўзига ҳам алоҳида ўғит планлаштирилиши лозим. Шунинг учун ҳам республика Госпланини ва Қишлоқ хўжалик министрлиги Фарғона областида ҳар йили кузда камида 10 минг гектар майдонга оралиқ экинлар экилиши учун амалий ёрдам беришлари лозим.**

Тўрт фаслда икки ҳосил олишга кўчиш муносабати билан қатор муаммоларни ҳал қилишга тўғри келади. Аввало, хўжаликлар жавдар буғдойнинг энг яхши нав уруғи билан таъминланиши керак. Келасида эса хўжаликлар ўз эҳтиёжлари учун ўзларида уруғ тайёрлашлари мумкин. Жавдар буғдой ўрнига экиладиган маккажўхори навларини ҳам яхшилаш керак. Бизнингча, Ленинград районидаги «Ленинобод» колхозининг бош агрономи М. Саидов яратган эртапишар маккажўхори гибрид навини жавдар ўриб олинган ерларга экиш мақбулдир. **Бу маккажўхори ҳосили 85 кунда етилади. Пояси сершира, бўлиқ бўлиб, гектаридан 800 центнер атрофида силосбоп кўкпоя олиш мумкин. Бундан ташқари, яна гектаридан 50-55 центнердан дон ҳам олинади. Дони пишиб, сўтаси қайириб олингунча ҳам поя ва барглари кўклигича тураверади.**

Бултур Ленинград районидаги «Ленинобод», Энгельс номли, «Правда» колхозларида арпадан бўшаган ерларга 15 июнда шу янги нав маккажўхори экилган эди. 20 сентябрга келиб дони пишди. Поясининг бўйи 3,5-4 метрга етиб, ҳар тупи 2-4 тадан йирик сўта ҳосил қилди. Ҳар бир сўтанинг оғирлиги 300 граммгача етди. Гектаридан 50 центнердан дон 800 центнердан силосбоп кўкпоя олинди. Шунинг ўзиёқ бу янги нав маккажўхорини келгусида кўпроқ майдонга экиш кераклигини кўрсатиб турибди.

Бир ердан икки ҳосил олиш муаммоси оралиқ экинлар ҳосилини қисқа муддат ичида йиғиштириб олишни тақозо этмоқда. Бошқача айтганда, жавдар буғдой кўкпоясини ўриш, йиғиштириб олиш ва силос бостириш ишларини тўла механизациялаш лозим. Бунинг учун **«КИР-1,5» маркали агрегатларни қисман реконструкция қилиш керак. Ўрта Осиё машина-синаш станцияси мутахассислари бу соҳада тегишли ёрдам кўрсатишлари зарур.** Буҳсиз катта майдонлардаги жавдар буғдой ҳосилини тез ўриб-йиғиб олиб, силос бостириш қийин. Шу сабабдан ҳам бултур Фарғона областида 4500 гектар майдонга экилган жавдардан фақат бир неча юз гектарининг кўкпояси ўриб олиниб, атиги 6 минг тонна силос бостирилди. Қолган майдонлардаги ҳосилга мол қўйиб юборилди.

Мутахассислар яна бир яхши тажриба ўтказишди. Фарғона шароитида вилтдан қаттиқ зарарланган пахта майдонларига кеч кузда жавдар буғдой уруғи сепиб кўрилди. Жавдар экилган ер ҳайдалиб, яна чигит экилганда дастлабки йилиёқ вилт касаллигининг бир оз камайгани кўринди. Ҳосилдорлик кўтарилди. Масалан, «Партия ХХ съезди» колхозида вилтдан қаттиқ зарарланган 4 гектар ерга 1967 йилнинг октябрида экилган жавдар буғдой 1968 йилнинг 17 апрелида ўриб олиниб, ундан гектар бошига 260 центнердан силос бостирилди. Ўрнига чигит экилди. Йил охирида бу майдоннинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан пахта олинди. Ҳосилдорлик бир йилда 6,5 центнер кўтарилди.

Кенг майдонларга оралиқ экинлар экиш фақат чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш имконини берибгина қолмайди. У яйловлари йўқ бўлган Фарғона области шароитида колхозчиларнинг моллари учун ҳам етарли ем-хашак тайёрлаш имконини беради.

Буларнинг ҳаммаси биргина Фарғонада эмас, республикамизнинг аксарият областларида бир ердан йилига икки ҳосил олишга тезроқ кўчиш зарур эканини тақозо этаётир.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг Фарғона область мухбири.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

САМИМИЙ БЎЛИНГ

Илк болалик жўшқин бир давр бўлиб, унинг ўзига хос шўхликлари ва шодликлари билан бир қаторда мураккабликлари ҳам бор.

Болалар ўзларининг юракларида асраб юрган эзгу ниятларини кимгадир айтишга, у билан шодлик ва қайғуларини дардлашишга муҳтож бўладилар. Ўзлари ҳал қила олмаган масалаларни, ўзларидан каттароқ, турмуш тажрибасига эга бўлган бир кимсага айтиб, ундан маслаҳат олмоқчи бўладилар. Шундай пайтда улар ўзларининг энг яқин дўст, сирдош кишилари бўлишини истайдилар. Биз болалар билан яқин дўстлашсак, уларнинг энг яқин ўртоқлари ва дўстлари кимлар эканлигини, боланинг улар ҳақидаги таассуротларини ҳам билиб оламиз. Болаларнинг мақсадлари қандай, улар ҳаётда нимага интилаётганликлари биз учун аниқ бўлиб қолади. Болаларнинг дунёқарашларини, ҳис-туйғуларини билмасдан туриб тарбия ҳақида гапириш мушкулдир.

«Ўғил болалар фақат оталари ва акалари билангина дўстлашиб қолмай оналари ва опалари билан ҳам дўстлашувлари мумкин дейди Тошкентдаги 89-мактаб ўқувчиси Кўчқор.—Менинг отам Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлиб, онам икки фарзанд билан ёшлик чоғида бева қолди. Мени ва синглимни ўқитди, тарбиялади. Мен энди VIII синфни битириб IX синфга кўчганимда амаким чақириб олдилар-да, «Кўчқор, ўқишингни энди ташласанг ҳам бўлар, онангга рўзғор ишларини тебратиш жуда қийин бўлиб қолди. Энди сен ишга кириб, онала, рўзғорга қарашмоғинг керак» дедилар. Бу ҳақ гап эди, албатта. Мен ишга киришга ҳаракат қилдим. Шундан сўнг ҳужжатларимни олиш учун мактабга бордим. Синф раҳбаримиз Нодирахон опа кўриб қолдилар-да «Кўчқор, ҳужжатларингни олишга улгурарсан, аввало онанг билан бу масалани маслаҳатлашиб, пишитиб олгин. Онанг ўқишни ташлаб, ишга киришга рухсат этсалар кейин келиб ҳужжатларингни олаверасан» дедилар.

Мен уйга келиб воқеани онамга батафсил сўзлаб бердим. Шунда онам синф раҳбаримизнинг маслаҳатларидан жуда хурсанд бўлдилар-да, менга қараб шундай дедилар: «Ўғлим, сенинг отанг паровоз ремонт заводида ишлардилар: У ҳар доим: — «Ўзим-ку ўқий олмадим, аммо ўғилчамизни ўқитиб, темир йўл инженери қилиб етказаман» деб орзу қилар эди. Йиллар ўтиб орзуимиз рўёбга чиқар, деб раҳматлик отангнинг кўнглини кўтарган эдим. Бу гаплар худди кечагина бўлиб ўтгандек ҳамон ёдимда. Умидим дадангнинг орзусини рўёбга чиқариш эди, болам. Агар ўзингда ўқишни тугатишга иштиёқ бўлмаса, унда сени мажбур қила олмайман. Рўзғорга қарашишингина ўйлаётган бўлсанг, рўзғоримиз менинг иш ҳақим ва пенсия пулимиз эвазига бир нав ўтиб турибди. Сен ўқишингни давом эттираверганинг яхши».

Мен ўйланиб қолдим. Отамнинг рўёбга чиқмаган орзуларини рўёбга чиқариш фарзандлик бурчимку ахир деб ўйладим. 10-синфни тугатиб, Тошкент темир йўл институтига ўқишга кирдим. Уни муваффақиятли тугалладим. Мана, ҳозир инженер бўлиб ишламоқдаман. Уйландим, иккита фарзандим бор. Ўзимдаги барча яхши хислатлар учун меҳрибон, жафокаш онамдан умрбод миннатдорман. Ҳозир ҳам она-бола жуда дўст ва иноқмиз. Бир-биримиздан ҳеч нарсани сир тутмаймиз. Бизнинг дўстлигимиз янги-янги ишларга рағбатлантиради. Онамни ҳар қандай ҳурмат ва эҳтиромга арзигулик, сирдош, меҳрибон, дўст-қадрдоним деб биламан».

Дарҳақиқат Кўчқор дўст танлашда янглишгани йўқ! Одатда болалар ҳаётда аввало ўз ота-оналаридан, акалари, опаларидан кўпроқ намуна оладилар. Кўпинча улардаги баъзи хислатларга тақлид қиладилар. Бу ҳақда улар ўз ўртоқларига мароқ билан сўзлайдилар. VI синф ўқувчиси Мурод дадаси ҳақида дўсти Исроилга шундай ҳикоя қилади:

— Дадам уйда бўлган вақтларида куннинг қандай ўтганини билмай қоламан. Отам билан бирга томорқада ишлаймиз. Дадам ёшликларидаги ажойиб воқеаларни сўзлаб берадилар. Иккаламиз баъзи кунлари шунча кўп иш қилиб юборамизки, баъзан ўзим ҳам ажабланаман. Дадам футболни жуда севадилар. Дадам билан бирга футбол кўришга борамиз. Қайтишда эса ўз таассуротларимизни сўзлаб қайтамиз. Баъзан шанба ва якшанба кунлари балиқ овлашга борамиз. Даладаги турли ўсимликлар ва ҳайвонлар ҳақида мен тинимсиз саволлар бераверамаи. Дадам эса аста-аста тушунтириб берадилар.

Муроднинг ҳикоясини диққат билан тинглаб ўтирган Исроил хўрсиниб қўйди. «Сенга қойилман, сенга ҳавасим келади. Жуда яхши даданг бор-да, қани энди менинг ҳам дадам шундай бўлса», дейди.

— Мен бир куни мактабда бўлган воқеаларни дадамга сўзлаб берсам, дадам: «ўртоқларинг билан менинг нима ишим бор»,—деб ўришиб бердилар. Шу-шу бўлди-ю, мактабдаги, синфимиздаги воқеаларни сўзламайдиган бўлдим.

Бу воқеада кимни айблаш керак? Исроил учун ўз синфининг ҳаёти, ўртоқларининг хатти-ҳаракатларидаги хато ва камчиликларнинг сабабини билиш жуда зарур эди. Аммо у ўзининг эътиқод қўйган, энг ишонган дадасидан ҳам аниқ жавоб ола олмади. Бундан сўнг ўз таассуротларини, фикр-мақсадларини уйдагиларга айтмайди, улардан аста-секин узоқлаша боради. Ўртоқларининг ўз оилалари ҳақидаги яхши сифатларини эшитганида «Нега бизнинг оилада ҳам шундай эмас?» деган савол уни изтиробга солади. Натижада бола руҳан эзилади. Оила аъзоларига меҳр-муҳаббати сўна боради. Уларга нисбатан ишончи йўқолади. Хатога йўл қўйган ота-она ўзининг ҳаётида қачондир йўл қўйган жиддий хатосини тушуниб етмасдан, ўзининг бемеҳр боласидан нолиб «Одамларнинг боласида ота-онага меҳр-муҳаббат бор. Менинг болам бундай очилиб, сочилиб сўзлашмайди. Ичимдан топ, дегандай индамайди, юрагидаги муддаосини айтмайди, ота-онага ҳам унча меҳрибон эмас», деб нолиб юрадилар.

Дўстона муносабатлар ҳар икки томон учун ҳам жуда зарур. Дўстлашувда фақат бир нарсани, бола фарзанд эканини, ота-она фарзандига нимани айтиш мумкин-у, нимани айтмаслик кераклигини олдиндан ўйлаб олиши лозим. Агар дўстлик бачканалашиб кетса, ота-онанинг обрўйига путур етади.

Боланинг қалби очилмаган, жавоҳир тўла сандиқдай. Унга калит солиб очиш, у жавоҳирларни саралаш ва халқ манфаати учун ишлатиш бизнинг қўлимизда. Бола ҳар вақт бизга ишонсин. Унда ўзимизга нисбатан эътиқод ҳосил қилмоқ керак. Бола бизнинг у билан самимий эканимизга ишонч ҳосил қилсагина биз билан дўстлашади.

Н. ВАЛИЕВА,
«Совет Ўзбекистони» ахлоқ-одоб кенгашининг аъзоси, педагогика фанлари кандидати.

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг илғор сут соғувчиси, беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун давом этаётган социалистик мусобақанинг ташаббускорларидан бири Гулнора Ғаффорова бу йил ўзига бириктиб қўйилган 73 бош сигирнинг ҳар биридан 4200 килограммдан — жами уч юз тонна сут соғиб олиш ҳақида берган ваъдасининг устидан чиқиш учун курашмоқда. У июль ойининг ўртасигача ҳар бир сигирдан 2600 килограммдан сут соғиб олди. Суратда: Гулнора Ғаффорова.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

РАИСНИНГ ТУШИ

— Танқидий мақолада келтирилган фактларнинг ҳаммаси тўғри чиқди — дейилади «Совет Ўзбекистони» газетасининг 1969 йил 3 июль сонида босилган «Раиснинг туши» сарлавҳали мақолага Андижон район партия комитетидан юборилган жавобда.— мақола райкомнинг бюро мажлисида муҳокама қилинди. Ғўза парваришида жиддий камчиликларга йўл қўйгани учун Киров номли колхоз раиси Б. Аҳмедов ва партия комитетининг секретари О. Жалиловага тегишли чора кўрилди. Райком бюроси колхоз правлениеси ва партия комитети раҳбарларига йўл қўйилган камчиликни дарҳол бартараф этиш ва бу ҳақда ахборот беришни топширди. Шу кунларда хўжаликдаги бутун ишчи кучи ва техника воситалари ғўза парваришини кучайтиришга сафарбар этилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. Н. МУРОМЦЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ГЕОЛОГ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика фойдали қазилма конларини излашда ва минерал хом ашё базасини ривожлантиришда актив қатнашганлиги учун Красноҳолм экспедициясининг бош геологи Николай Николаевич **Муромцевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1969 йил 31 июль,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ғ. ЖАББОРОВ ВА Д. Ф. ОДИНЦОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Савдо системасида узоқ йиллар самарали ишлаганликлари, ҳисобот ва ҳисоб-китобни планлаштиришни яхшилаш ишидаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвони берилсин:

Жабборов Ғафур — Қашқадарё область, Шаҳрисабз шаҳар савдо бўлимининг бош бухгалтери

Одинцов Дмитрий Федерович — «Ўзбекбирлашув» план бўлимининг бошлиғи

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1969 йил 31 июль,
Тошкент шаҳри.

Бозорларни айланганда...

ШИФОКОР МИНБАРИ

Бозорларнинг озодалигида, саранжомлигида гап кўп. Ҳисоб-китобларга қараганда, бозорга кирган одамларнинг қарийб 70-80 проценти бирор нарса татир, ичар ёки истеъмол қилар экан. Бозорларда овқатланиш қадим замонлардан бери одат бўлган. Ривоятларга қараганда Диогендан:

— Нега сиз бозорда овқатланасиз? — деб сўрашибди.

—Бозордаги таомларни кўриб иштаҳам очилади, — деб жавоб берибди у...

* * *

Агар бозорларда санитария хизмати кўнгилдагидек бўлса, турли хил юқумли касалликларнинг олди олинади. Шу ўринда биз Тошкент бозорлари ҳақида баъзи фикрларимизни айтмоқчимиз.

Шаҳримиздаги ҳар қайси бозор қошида таомларнинг сифатини ва сотувчиларнинг озодалигини назорат этувчи лабораториялар очилган. Уларнинг ўзига яраша штати ва асбоб-ускуналари бор. Бозор территориясини супириш, ювиш, ахлатларни йиғиш, ташиш каби ишлар ҳам шу лаборатория ходимларининг назорати остида бажарилади. Текширишлар шуни кўрсатдики, таомларнинг сифати асосан яхши, лекин ора-чора соғлиқ учун зарарли, айниган маҳсулотлар ҳам учраб туради. Яқинда Октябрь район бозорида 6 киши 116 килограмм нобоп гўшт сотаётганда қўлга тушди. 527 литр сут, 196 килограмм айниган калла-поча брак қилинди. 316 литр қаймоқ бошқа нарса қўшилгани учун зарарли деб топилди. Олой бозорида ҳам баъзи-баъзида нобоп маҳсулотлар савдога чиқиб қолади. Масалан, Г. Иванова деган шахс қаймоққа қатиқ қўшиб сотаётганида бу соҳадан узоқлаштирилди. Шундай аҳвол 40-магазинда (Куйбишев райони) ҳам содир бўлди. У ердаги савдо ходимлари қайнатилмаган, ачиган сут (950 литр), ёғи олинган, қатиқ қўшилган қаймоқ (8 килограмм) сотмоқчи бўлганлар.

Маълумки, балиқ ва гўшт тез бузилади. Муниров деган шахс эса эхинаккоккоз, фациалиоз дардига учраган сигир гўштини сотаётганда ушланди. Шуниси ажабланарлики, сигирни сўйган 3-қушхона гўштни сотиш мумкин деб муҳр босиб берган.

Бозор ошхоналарида тушки овқат учун одам тирбанд бўлиб кетади, овқатлар арзон, лекин мазали эмас. Шу сабабли баъзи кишилар ўзларини пасқам кўчаларга уриб, хусусий овқатлардан тановул қилишади. Лекин назоратсиз тайёрланган овқатларда соғлиқ учун муайян хатар ҳам бўлиши мумкин. Яқинда пасткам кўчаларнинг бирида санитария назоратчиси кўриниши биланоқ «пазандалар» қочиб, баъзилари овқатларини ахлат яшчигига беркитганларини кўрдим.

Бозор ва кўчаларда, майдон ва боғларда сув дўконлари камлигини алоҳида гапириб ўтиш зарур. Унинг ўрнида челак-челак айрон, яхна чой ёки сув сотилади. Стакан, пиёлалар ифлос сувда чайилади. Бу сувнинг бир қатраси микроскоп остида текширилганда, ич терлама, дизентерия ва йирингли бошқа касалликлар қўзғатувчи микроблар топилиши аниқ. Мана шу одатлар, «қўлбола» овқатлар, санитария ва гигиена қоидаларига бепарволик шу кунларда ошқозон-ичак, дизентерия ва бошқа касалликларнинг тарқалишига сабаб бўлмоқда.

Мен бу кичик мақоламни буюк донишманд В. Шекспирнинг қуйидаги сўзи билан якунламоқчиман: «Тозалик бор ерда ҳамма нарса ҳам тоза бўлади». Келинглар шунга амал қилайлик.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач.

СПОРТ янгиликлари

МАҲАЛЛА СПОРТЧИЛАРИ КЎРИГИ

Бугун пойтахтимизда уй-жой маҳкамалари, уй бошқармалари ҳамда маҳаллалар спортчиларининг VII анъанавий шаҳар спартакиадаси финал мусобақалари бошланади. Доҳий Ленин юбилейига бағишлаб ўтказилаётган бу спартакиадада спортнинг олти тури — волейбол, сузиш, стол тенниси, енгил атлетика, шахмат ва шашкадан мусобақалар бўлади. Эртага 2 августда марказий «Пахтакор» стадионида спартакиаданинг тантанали очилиш маросими бўлиб, ёш йигит ва қизлар енгил атлетикадан ўзаро куч синашадилар.

КОЛХОЗ ЁШЛАРИ ЮТУҒИ

Краснодар шаҳрида қишлоқ спортчиларининг Бутуниттифоқ ёзги финал мусобақалари ўтказилаётир. Бу мусобақаларда қатнашган Тошкент областининг «Қизил Ўзбекистон» ва «Политотдел» колхозлари спортчилари республикамиз шарафи учун курашда юқори натижаларни қўлга киритдилар. «Қизил Ўзбекистон» колхози вакиллари В. Эссе, А. Петрова ва А. Редкинлар 800 ҳамда 100 метрли масофага югуришда 1-3 ўринларни қўлга киритиб, олтин ва кумуш медалларни қўлга киритишди. Шунингдек, «Политотдел» спортчиси штангачи Геннадий Ким ўз вазни бўйича ғалаба қилиб, биринчиликни эгаллашга муваффақ бўлди.

МОДЕЛЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

Тошкент яқинидаги Ўчтош тоғи бағрида ёш моделчиларнинг биринчи республика мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда турли шаҳар ва областлардан 80 га яқин конструктор моделчилар ўзлари ясаган авиамодель ва ракетопланлари билан қатнашдилар. Қизғин спорт кураши остида ўтган бу мусобақада ангренлик Т. Поздяков биринчиликни олди. Унинг модели ҳавода қарийб 2 минуту 46 секунд парвоз қилиб, ҳаммани мафтун этди.

КУБОК УЧУН КУРАШ

Мамлакат кубоги учун сўнгги ярим финал мусобақаси бўлиб ўтди. Учрашув Ростов-Дон шаҳрида маҳаллий СКА командаси билан Марказий армия спорт клуби футболчилари ўртасида ўтказилди. Кескин футбол кураши майдон эгаларининг фойдасига (1:0) ҳал бўлди. Энди финалга чиқиб олган СКА футболчилари 17 августда Львовнинг «Карпати» командаси билан ҳал қилувчи ўйинда учрашадилар.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ҚАРАШЛАРНИНГ БИРЛИГИ

СОФИЯ, 30 июль. (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Г. Гусак Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан дўстлик визити билан Болгарияга келиб, бу ерда 28-29 июлда меҳмон бўлиб турди. Бу ерда эълон қилинган ахборотда айтиладики, Г. Гусак ҳар иккала қардош партияни ва мамлакатларни қизиқтирувчи масалалари устида Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Т. Живков билан музокаралар олиб борди. Илиқ ва самимий вазиятда ўтган шу музокаралар чоғида ҳар иккала қардош партияларнинг биринчи секретарлари ўз мамлакатларидаги аҳвол тўғрисида ҳамда Болгария Коммунистик партияси билан Чехословакия Коммунистик партияси ҳал қилаётган проблемалар тўғрисида бир-бирларига ахборот беришди. Улар Болгария билан Чехословакиянинг социализм қуришдаги ҳамкорлигини яна давом эттириш масалалари устида фикрлашиб олишди. Халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати проблемалари муҳокама қилинди.

Муҳокама қилинган масалаларнинг ҳаммасига қарашларда тўла бирлик борлиги қайд қилинди, — дейилади қўшма ахборотда.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвадаги халқаро Кенгаши империализмга қарши, демократия, тинчлик ва социализм йўлида курашаётган кучларни жипслаштириш учун бўлган аҳамиятига ҳар иккала партия вакиллари юксак баҳо беришди. Улар Болгария Коммунистик партияси билан Чехословакия Коммунистик партияси шу кенгаш қарорларини амалга оширишда, социалистик ҳамдўстликни халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини ва бутун антиимпериалистик фронтни марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларида мустаҳкамлашга ўз ҳиссаларини қўшишга биргаликда интилаётганликларини изҳор қилдилар.

Г. Гусак Т. Живковни Чехословакияга дўстлик визити билан келишга таклиф қилди. Т. Живков бу таклифни мамнуният билан қабул қилди. Визит вақти кейин қўшимча равишда тайинланади.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ПОЛЬША

Л. Варинский номли кўтарма-транспорт ускуналар заводининг маҳсулоти жаҳондаги неча ўнлаб мамлакатга машҳур. Корхона ишлаб чиқараётган экскаваторлар заказчиларга жуда манзур бўлди. Бу экскаваторлардан бири — ўрмаловчи универсал КМ-251 экскаватори яқинда Марекклебергдаги (ГДР) доимий қишлоқ хўжалик виставкасининг олтин медали билан мукофотланди. Экскаватор турли иқлим шароитларида йил бўйи ишлашга мослаштирилган. Шу машина мелиорация ишларида, деҳқончиликда, қурилишда ишлатилганида жуда яхши натижалар берди. Германия Демократик Республикаси бундай экскаваторларнинг катта бир туркумини сотиб олди. Совет Иттифоқи ва Венгрия ана шу машиналарни сотиб олиши тўғрисида музокаралар олиб бормоқда.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Шимолий Чехиянинг Лаба дарёси бўйидаги Усти шаҳрида қимматли сунъий тош ишлаб чиқараётган завод неча ўн йиллардан буён ишлаб келмоқда. Бу тошдан халқ хўжалигининг кўп тармоқларида кенг фойдаланилмоқда. Ҳали яқиндагина бу корхона лазерлар учун сунъий ёқут ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бу ёқут Чехословакия Фанлар академияси, шунингдек Венгрия Халқ Республикаси ва Германия Демократик Республикасидаги бир қанча илмий-тадқиқот институтларининг лабораторияларида синаб кўрилди. Мутахассислар Чехословакиянинг сунъий ёқути сифати жиҳатидан жаҳондаги энг яхши ёқутлардан қолишмайди, деган хулосага келишди.

БОЛГАРИЯ

Софияда Болгарияда социалистик революциянинг 25 йиллигига бағишланган миллий фотовиставка очилди. Виставкага қўйилган фотосуратлар халқнинг 1944 йил 9 сентябрдаги ғалабасини, Болгарияда социализм қурилишини ҳикоя қилади. (ТАСС).

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Мамлакатнинг тоғли районларида автомобиль йўллари қуриш кенгайтириб юборилди. Бунда зарбдор ёшлар бригадалари катта роль ўйнамоқдалар. Суратда: Хоабинь вилоятида йўл қурилишида ишлаётган илғор бригада аъзоларидан Нгуен Чонг Гуе ва Нгуен Нок Линь.

В. Кошевой фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ДАМАШҚДА

ДАМАШҚ, 31 июль. (ТАСС). Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Турсунов бошчилигида Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг делегацияси дўстона визит билан Сурия Араб Республикасига келди. Совет делегацияси аъзоларини Дамашқ аэропортида Сурия Араб Республикаси ҳукуматининг аъзолари, Африка-Осиё бирдамлиги Сурия комитетининг намояндалари, Араб Социалистик уйғониш партиясининг раҳбарлари кутиб олдилар.

Африка—Осиё бирдамлиги Сурия комитетининг раиси Хабиб Ҳаддод Совет делегациясини табриклаб, бу визит Сурия билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашга ҳисса қўшади, бу визит Сурия билан Совет халқи ўртасидаги муносабатларнинг самимий ва астойдил эканлигини яна бир марта кўрсатади, деди.

КОСМОС ВА ЕР ПРОБЛЕМАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Космонавтлар Армстронг, Олдрин ва Коллинз Хьюстондаги махсус лабораторияда карантин муддатини ўтаётган бир вақтда Америка матбуоти, сиёсий арбоблар ва жамоат арбоблари «Аполлон-11»нинг Ойга қилган сафари ердаги аҳволга қандай муносабати борлиги масаласига тобора кўпроқ эътиборни жалб қилмоқдалар. «Нью-Йорк пост» газетасининг редакцион мақоласида уқтириб айтилишича, «Аполлон» программасини амалга ошириш учун саккиз йил вақт кетди, миллиард-миллиард доллар пул, триллион соатлаб иш вақти сарф бўлди, ақл бовар қилмайдиган даражадаги мураккаб технология ишлатилди».

Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ қилиш миллий бошқармаси (НАСА) қилган ҳисобга қараганда, «Аполлон-11»нинг учиши 350 миллион долларга тушган, космик программа учун қилинган харажатларнинг ҳаммаси эса кейинги ўн йил ичида 24 миллиард 9979 миллион долларга етган. «Нью-Йорк таймс» газетасининг обзорчиси Френкелнинг ёзишига қараганда, бу харажатлар ҳар йил социал таъминотга ва давлат ёрдамининг бошқа формаларига сарфланаётган маблағдан 3 баравар кўп, ҳар йил маориф эҳтиёжига берилаётган маблағларнинг эса ярмига тенг.

НАСА ходимларининг қилган ҳисобларига қараганда, шу харажатларнинг 95 проценти Американинг космик тадқиқотлар программаси билан боғланган ўнлаб корпорациялар қўлига ўтган ва шундай қилиб, мазкур корпорацияларнинг хўжайинларини анча бойитган. Кўпгина обзорчиларнинг ёзишига қараганда, космик тадқиқотлар программасига шу қадар катта маблағлар сарфланаётган бир пайтда мамлакат олдида ҳал этилмаган жуда кескин социал проблемалар турибди, социал эҳтиёжларга бериладиган маблағлар эса тобора камайтирилмоқда. Американинг таниқли журналисти Жэймс Рестон шу хусусда бундай деб ёзади: «Адолатли ва муносиб жамият барпо қилишга диққат ва эътиборни қаратиш — ақл-идрок ва техникани Ойга учишга сафарбар қилишдан кўра анча қийинроқ».

«Аполлон» программасини бажариш учун ишлатилган пуллар, ақл-идрок, ташкилотчилик маҳорати социал ва иқтисодий проблемаларни ҳал қилиш учун сарфланмади, деб афсусланиб ёзади Жэймс Рестон.

«Аполлон-11»нинг учиши ажойиб муваффақият билан тугаган бир шароитда, деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси ўзининг редакцион мақоласида, «мана шу эришилган чўққи билан кундалик ҳаётнинг анча кам қондирилган ҳодисалари ўртасидаги фарқ» айниқса яққолроқ бўлиб кўринади.

Кейинги кунларда таниқли сиёсий арбобларнинг бир қанчаси, шу жумладан сенаторлар Гуделл, Проксмайр, Мэнсфилд, Э. Кеннеди ҳал қилинишига жуда катта маблағ берилаётган вазифаларнинг навбатини қайтадан кўриб чиқишни талаб этмоқдалар. «Космосда қилинадиган, жуда қимматга тушадиган ишларга киришишдан олдин, — деди сенатдаги демократларнинг раҳбари Мэнсфилд, — Қўшма Штатлар ўзининг асосий эътиборини ердаги проблемаларни ҳал қилишга — очликни, уй-жойлар камчилигини, камбағалликни тугатишга ва маориф проблемаларига қаратиши лозим». Проксмайрнинг фикрича, аввало АҚШ «шаҳарларни таназзулдан ва қўрқувдан қандай қилиб қутқаришни, беморларга, кексаларга медицина ёрдами беришни ва энг муҳими тўхтовсиз ўсиб бораётган ҳарбий харажатларнинг оғир юкидан қутулишни» ўйлаши лозим.

Вьетнамдаги уруш, сиёсий арбобларни ўлдириш, ирқчилик ҳамда Америка ҳаётидаги бошқа шармандали ҳодисалар сабабли «Қўшма Штатларнинг тушиб кетган обрўйини қайтадан тиклаб олмоқ учун» АҚШ ҳукумати, «Вашингтон дейли ньюс» газетасининг ёзишига қараганда, «Аполлон-11»нинг учишидан фойдаланиш мақсадида «мумкин бўлган ҳамма чораларни кўриш» ниятида деган хабарлар жамоатчилик орасида айниқса катта норозилик қўзғатди.

«РА» ЭКИПАЖИ НЬЮ-ЙОРКДА

НЬЮ-ЙОРК, 30 июль. (ТАСС). Машҳур норвеж сайёҳи ва тадқиқотчиси Тур Хейердал, шунингдек «Ра» папирус кемаси экипажининг бошқа олти аъзоси Нью-Йоркка келишди.

Хейердал мухбирларга айтдики, папирусдан ясалган кемада Атлантик океан орқали сузиб ўтишга уринишимдан мақсад қадимий мисрликларнинг Колумбдан анча олдин Америка қитъасига келганликлари мумкинлигини исбот қилиш эди. Афсуски, бу уриниш муваффақиятсизликка учради: Барбадос оролининг тахминан 500 миля ғарби-жанубида кема хавфли ҳолатга тушиб қолди, натижада экипаж аъзоларининг ҳаёти учун жиддий хавф туғилди.

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

«Мао Цзэ-дун идеяларини пропаганда қилувчи» армия отрядлари тузилганлигига йил тўлган кун Пекинда зўр шовқин-сурон билан нишонланмоқда. Шу отрядларнинг биринчиси «Цинхуа» политехника институтида «тартиб» ўрнатиш учун юборилган эди. Шаҳарда мана шу воқеага йил тўлишини табриклаб ёзилган шиорлар ҳамма жойга ёпиштириб қўйилди, матбуот бу воқеага бағишлаб жуда кўп мақолалар босиб чиқармоқда. Синьхуа агентлигининг 28 июлда тарқатган катта мақоласида шу воқеанинг тарихи эслатиб ўтилади. Бу воқеа, дейилади мақолада, Хитой учун «янги давр очиб берди».

«Маданий революция»нинг бошида «Цинхуа» институтининг хунвейбинлари Мао штабининг «кўрсатмаларига қаттиқ амал қилиб», «Лю Шао-ци агентларини» ва Мао Цзэ-дуннинг бошқа муҳолифларини тор-мор келтираверишган эди. Лекин кейин студентлар ва ўқитувчиларнинг бир қисми «ревизионизм идеяларининг ва полицентризм назариясининг таъсири остига тушиб қолди» яъни Маонинг кўрсатмаларига кўр-кўрона эргашишдан бош тортди.

Шунинг учун ҳам бундан бир йил муқаддам ўтган 27 июлда Маонинг талабига биноан солдатлар «Цинхуа» институтини эгаллаб олишди. Отрядни идеологик жиҳатдан ниқобламоқ учун унга бир неча ишчи киритилган бўлса ҳам, аммо ҳамма нарсани ҳарбийлар ҳал қилар эди. Шундан бери ўқув юртларининг ҳаммаси, маориф, фан ва идеология иши билан алоқадор бўлган муассасаларнинг ҳаммаси армия отрядлари томонидан контроль қилинадиган бўлиб қолди.

Бу отрядлар «зиёлиларни Мао ғоялари руҳида қайта тарбиялаш»дан иборат ўзларининг асосий вазифасини қандай бажараётганликларини Куангжоудаги Жуншан медицина институтида жойлаштириб қўйилган отряднинг тажрибасидан билиш мумкин. «Жэньминь-жибао» газетасида босилган хабарда айтилишича, бу институтга солдатлар бултур август ойидаёқ юборилган эди. Улар студентларни ва ўқитувчиларни дарҳол саралаб, 112 та ишлаб чиқариш бригадаси тузишди ва бу бригадаларни қишлоққа жўнатишди. Бригадалар «қишлоққа камбағалларнинг уйларида туриб, улар билан бирга ишлашлари, ўқишлари ва овқатланишлари, бирга ётишлари ва ревизионизмни танқид қилишлари «керак». Қисқача қилиб айтганда институт тарқатиб юборилди.

Бу хусусда маочиларнинг газетаси — «зиёлиларнинг бир жойда мана шундай тўпланиши шу тариқа батамом тугатилди», деб мақтаниб ёзди.

* * *

Чет эл мухбирларининг хабарларида айтилишича, кейинги вақтларда собиқ «тақиқ шаҳар» бўлган Чжуннанхайда (Пекинда императорларнинг саройлари жойлашган ва Мао Цзэ-дуннинг резиденцияси бўлган район) турли вилоятлардаги аҳолидан келган делегациялар тўпланмоқда.

Бу вакиллар Чжуннанхайнинг марказий қисмидаги дарвоза олдидаги кўчага жойлашиб олмоқдалар. Улар жойлардаги маочи маъмурларнинг ўзбошимчалигидан шикоят қилмоқ учун пойтахтга келишаётир. Лекин уларни ҳеч ким қабул қилмаётир. Делегациялар кўпайиб кетганлиги сабабли Пекин маъмурлари кўрган бирдан-бир чора Чжуннанхайни қўриқлашни кучайтиришдан иборат бўлди. Бу районга қўшимча отрядлар келтирилди. Кечқурунги соатларда шаҳарнинг шу қисмидан найзалари чиқариб қўйилган милтиқлар билан қуролланган солдатлар соқчилик қилиб юрибди.

Делегациялар ўзларини қабул қилдиролмай ва Пекинда ҳақиқат тополмай каттакатта қоғозларга ўз қўллари билан ёзилган шикоятларини деворларга ёпиштириб, пойтахтдан чиқиб кетмоқдалар.

Хунан вилоятидан келган кишилар «шаҳарларда ва қишлоқларда бебошликлар бўлаётганлигини» айтишмоқда. Хунанликларнинг шу шикоятларида, Пекиндан юборилган одамлар бошчилик қилаётган «революцион комитетлар» ичида ўзаро кураш бўлаётганлиги, маҳаллий раҳбарлар «сув лойқатиб балиқ овламоқ» ва «халқни чидаганларича қийнамоқ» учун бундай курашга йўл қўйиб бераётганликлари ҳам айтилади. Тайши шаҳрининг (Хэбэй вилояти) вакиллари шаҳар «революцион комитети»да ўрнашиб олган «ёмон ҳарбийлар»дан аҳолини ҳимоя қилишни илтимос этмоқдалар.

Буйчжоу ва бошқа вилоятлар аҳолисидан вакил бўлиб келган кишилар «катта тартибсизликлар» бўлаётганлигини ва «халқнинг ҳаёти нотинч» бўлиб қолганлигининг, бунинг учун эса аксарияти ҳарбийлардан иборат маҳаллий маъмурият айбдор эканлигини айтмоқдалар.

Вилоятларнинг аҳолиси таловчилик авж олиб кетганлигидан, ва босқинчи жиноятчилар бутунлай жазосиз қолаётганлигидан нолимоқдалар. «Маданий революция» бошланган кунданоқ маочилар жамоат тартибини сақлаш органларидан ўзларининг сиёсий муҳолифларини бостириш учун фойдаланмоқдалар. Суд органларининг кўпи тарқатиб юборилди, прокуратура ҳақиқатда ишламай қўйди. Бундай шароитда бутун мамлакатда жиноятчилик тез ўсиб бормоқда.

Жиноятлар кўпайиб бораётганлиги тўғрисидаги хабарлар фақат маҳаллий матбуот саҳифаларидагина эмас, Пекин матбуоти саҳифаларида ҳам пайдо бўла бошлади. Кейинги кунларда «Вэйцзин гунжэнь» газетаси Пекин аҳолисининг «ҳаётимизни ва мулкимизни ҳимоя қилишни сўраймиз», деб ёзган хатларини босиб чиқарди. Шундай хатлардан бирида шаҳарнинг Дунчэн районидаги аҳоли, бизни «Мао ғояларини ўрганиш курслари»да ўтказилаётган машғулотга тўплаб қўйишган вақтда жиноятчилар бизларнинг уйларимизга ҳужум қилиб, қишлик кийимларимизни ва озиқ-овқат карточкаларимизни олиб кетишди», деб шикоят қиладилар. (ТАСС).

Редактор ўринбосари: Х. ЕДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — «Байрам поэмаси». 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча). 11.15 — «Коммунистик ва ишчи партиялар Халқаро Кенгаши якунларига доир». «Катта аҳамиятга молик воқеа» (суҳбат). 11.30 — Концерт (республика халқ ҳофизлари). 15.15 — «Замондошлар». 15.30 — «Мен коммунист» (радиокомпозиция). 16.10 — Музикали соат (ёшлар учун). 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — Ўзбекистон композиторларининг симфоник асарлари. 18.00 — «Коммунистик ахлоқ ва тарбия мавзуларида». 18.10 — Ленин ҳақида куйлаймиз. 19.20 — Татар куйлари. 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» (русча). 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун). 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Қишлоқ ...

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — Ҳаммани фестивалга чорлаймиз (ўқувчилар учун). 19.10 — Теleянгиликлар. 19.25 — Қурилиш индустрияси. 19.50 — Эдита Пьеха куйлайди. 20.25 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.30 — Теleянгиликлар. 20.45 — Севимли кино артистлари. Александр Демьяненко. 22.00 — Машина теримини кўзлаб. 22.20 — Ғайратий. Ёзувчининг ижодий портрети.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 18.00 — Кино...

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 — Оқ қитъа (телефильм, ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.20 — Илмий-оммабоп фильм. 20.30 — Логиновалар куйлайди. 20.45 — Мафтун сайёҳ (телеспектакль).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Сонин кварталдаги қотиллик — «ЧАЙКА», «МОСКВА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қор аёл ҳақида афсона — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Доктор Абст тажрибаси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11-45, кундуз 1-30, 3-15 минут ва 5 да).

Шошилинч никоҳ — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бомбай тун оғушида — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 4-20 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Дзюдо даҳоси — ТЕЛЬМАН номли ...

САНЪАТ САРОЙИДА

4 августдан бошлаб янги, кенг форматли, рангли бадиий фильм —

«ТАЙГА ХЎЖАЙИНИ»

Намойиш қилинади.

«Мосфильм» киностудияси маҳсулоти.

Борис МОЖАЕВ сценарийси.

Постановкачи — Владимир НАЗАРОВ.

Бош оператор — Владимир НИКОЛАЕВ.

Ролларда: Серёжкин — Валерий ЗОЛОТУХИН, Рябой — ВЛАДИМИР ВИСОЦКИЙ, Нюрча — Лионелла ПИРЬЕВА иштирок этадилар.

Фильм милиция старшинаси Серёжкиннинг тинимсиз хизмати ҳақида, бепоён Сибирь тайгасида жамоат тартибини сақлаш, социалистик қонунга амал қилиш ҳақида ҳикоя қилади.

Сеанслар эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 9 яримда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

Керакли справкалар учун 4-20-34, 4-21-74 телефонлари орқали мурожаат қилинсин.

«КАРШИСТРОЙ»НИНГ МАХСУС МОНТАЖ ИШЛАР БОШҚАРМАСИГА

(Қарши шаҳар ва Қарши чўлида ишлаш учун) 4, 5 разрядли сантехник ва қувур ётқизувчи слесарлар, 4, 5 разрядли газ-электр пайвандчилар, электр пайвандчилар (5-6 разрядга эга бўлган дипломли кишилар)

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай асосида, маошига 1,35 коэффициент қўшиб тўланади. Шаҳар чеккасидаги ишлар кўчма характерда бўлганлиги учун ма... моддасига биноан кўчиб бориш учун ҳам маблағ ажратилади. Бошқарма чақириғига асосан борилади.

Тошкент, Андижон, Самарқанд, Қўқон, Нукус шаҳарларида ишлаш учун

«УЗГИПРОАВТОДОР» ДАВЛАТ ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИГА

инженер ва техниклар: автомобиль йўли қурувчилари, кўприкчилар, архитекторлар, қурувчилар, электриклар, сантехниклар, теплотехниклар, алоқа бўйича, геологлар, топографлар, сметачилар, қурилиш индустрияси корхоналари технологлари, генпланчилар ва саноат корхоналарини вертикаль планлаштириш планчилари; иқтисодчилар, бухгалтерлар, машинисткалар, шоферлар

КЕРАК

Мурожаат учун адреслар: Тошкент шаҳар, Ўзбекистон кўчаси, 17-уй, кадрлар бўлими;

Оқтепа массиви, Байналминал кўчаси, 53-уй;

Андижон шаҳар, Киров кўчаси, 54-уй, «Узгипроавтодор» филиали;

Самарқанд шаҳар, Титов кўчаси, 150-уй, «Узгипроавтодор» филиали;

Қўқон шаҳар, М. Горький кўчаси, 4-уй, «Узгипроавтодор»нинг комплекс бўлими;

Нукус шаҳар, Микрорайон ...

«УЗГИПРОСЕЛЬСТРОЙ» РЕСПУБЛИКА ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИГА

институт бош архитектори ва бош конструктори, архитекторлар, планчи-ер қурувчилар, катта ва группа инженерлари, лойиҳа устахоналари бош инженерлари, ишлаб чиқариш бўлими бош инженери вазифаларига қурувчи: алоқа, сантехник-инженерлар; қурилиш конструкцияси, вертикаль планлаштириш, теплотехника, ҳажмли лойиҳа бўйича бош мутахассислар; техниклар: қурувчи, сантехник, алоқачи; гараж механиги, шоферлар, автослесарлар, товаршунослар, ишчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи лойиҳа ташкилотларининг биринчи етакчи категорияси бўйича тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, Волгоград кўчаси, «Ц» квартал, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг матбуот Давлат Комитети, Тошкент полиграфия комбинати, Полиграфия ва нашриётлар илмий-техника жамияти, Ўзбекистон Маданият ходимлари Республика Касаба Союз Комитети Тошкент полиграфия комбинатининг директори А. И. Саидовга онаси Хабиба ИНОҒОМОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 338545. Редактор ўринбосари — 337914. ...

№ Б. — 177. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 14483.